Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 26ης Σεπτεμβρίου 2024*

«Αίτηση αναιρέσεως – Ανταγωνισμός – Αγορές φυσικού αερίου της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης – Άρθρο 102 ΣΛΕΕ – Άρθρο 54 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) – Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης – Προμήθεια φυσικού αερίου από αγορές προηγούμενου σταδίου στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. –Κανονισμός (ΕΚ) 1/2003 – Άρθρο 9, παράγραφος 1 – Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που καθιστά υποχρεωτικές τις ατομικές δεσμεύσεις τις οποίες προσφέρθηκε να αναλάβει ορισμένη επιχείρηση – Προσφυγή ακυρώσεως – Επάρκεια των δεσμεύσεων αυτών υπό το πρίσμα των αντιρρήσεων σχετικά με τον ανταγωνισμό που διατυπώθηκαν αρχικώς στην κοινοποίηση των αιτιάσεων – Φύση του ελέγχου από τον δικαστή της Ένωσης – Απόφαση της Επιτροπής να μη ζητήσει την ανάληψη δεσμεύσεων σχετικά με ορισμένες από τις αντιρρήσεις που είχε διατυπώσει αρχικώς – Αρχή της χρηστής διοίκησης – Αρχή της αναλογικότητας – Υποχρέωση αιτιολόγησης – Σκοποί της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της ενέργειας – Άρθρο 194 ΣΛΕΕ – Αρχή της ενεργειακής αλληλεγγύης»

Στην υπόθεση C-255/22 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 8 Απριλίου 2022,

Orlen S.A., πρώην Polski Koncern Naftowy Orlen S.A., η οποία υπεισήλθε στα δικαιώματα της Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., με έδρα το Płock (Πολωνία), εκπροσωπούμενη από τον K. Karasiewicz, radca prawny, και τους T. Kaźmierczak, K. Kicun και P. Moskwa, adwokaci,

αναιρεσείουσα,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από τον G. Meessen, την I. Söderlund και τον J. Szczodrowski,

καθής πρωτοδίκως,

η **Δημοκρατία της Λιθουανίας**,

η **Δημοκρατία της Πολωνίας**, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna, την K. Rudzińska και την S. Żyrek,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πολωνική.

η **Gazprom PJSC**, με έδρα τη Μόσχα (Ρωσία),

η **Gazprom export LLC**, με έδρα την Αγία Πετρούπολη (Ρωσία),

εκπροσωπούμενες από τους E. Borovikov και J. Venit, avocats, τους J. T. Hainz, J. Karenfort, W. Murzin, Rechtsanwälte, και την N. Tuominen, avocată,

η **Overgas Inc**., με έδρα τη Σόφια (Βουλγαρία), εκπροσωπούμενη από τους S. Cappellari, S. Gröss, N. Jacobi, Rechtsanwälte, και τον J. Sroczyński, radca prawny,

παρεμβαίνουσες πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Prechal, πρόεδρο τμήματος, F. Biltgen, N. Wahl (εισηγητή), J. Passer και M. L. Arastey Sahún, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Ράντος

γραμματέας: M. Siekierzyńska, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 21ης Φεβρουαρίου 2024,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Ιουνίου 2024,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτηση αναιρέσεως, η Orlen S.A., πρώην Polski Koncern Naftowy Orlen S.A., η οποία υπεισήλθε στα δικαιώματα της Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 2ας Φεβρουαρίου 2022, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo κατά Επιτροπής (Δεσμεύσεις της Gazprom) (T-616/18, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2022:43), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της απόφασης C(2018) 3106 final της Επιτροπής, της 24ης Μαΐου 2018, σχετικά με διαδικασία βάσει του άρθρου 102 ΣΛΕΕ και του άρθρου 54 της Συμφωνίας για τον ΕΟΧ (Υπόθεση AT.39816 – Προμήθειες φυσικού αερίου από αγορές προηγούμενου σταδίου στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη) (στο εξής: επίδικη απόφαση).

I. Το ιστορικό της διαφοράς

2 Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται στις σκέψεις 1 έως 36 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης ως ακολούθως:

«I. Ιστορικό της διαφοράς και εξελίξεις μεταγενέστερες της ασκήσεως της προσφυγής

1 Η προσφεύγουσα, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo […], είναι η μητρική εταιρεία του ομίλου PGNiG, ο οποίος δραστηριοποιείται στον τομέα του φυσικού αερίου και του πετρελαίου, κυρίως στην Πολωνία. Ο όμιλος αυτός δραστηριοποιείται, μεταξύ άλλων, στην έρευνα και παραγωγή φυσικού αερίου και αργού πετρελαίου, καθώς και στην εισαγωγή, πώληση και διανομή φυσικού αερίου.

2 Η προσφεύγουσα ζητεί την ακύρωση της [επίδικης απόφασης], με την οποία κατέστησαν υποχρεωτικές οι δεσμεύσεις που πρότειναν η Gazprom PJSC και η Gazprom export LLC (στο εξής, από κοινού: Gazprom).

3 Με την [επίδικη] απόφαση περατώθηκε η διοικητική διαδικασία που κίνησε η [Ευρωπαϊκή] Επιτροπή, προκειμένου να εξετάσει, υπό το πρίσμα της προβλεπόμενης στο άρθρο 102 ΣΛΕΕ απαγορεύσεως της καταχρήσεως δεσπόζουσας θέσεως, κατά πόσον συνάδουν προς τη διάταξη αυτή ορισμένες πρακτικές της Gazprom που επηρεάζουν τον τομέα του φυσικού αερίου σε ορισμένες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (στο εξής: ΧΚΑΕ), και συγκεκριμένα στη Βουλγαρία, την Τσεχική Δημοκρατία, την Εσθονία, τη Λεττονία, τη Λιθουανία, την Ουγγαρία, την Πολωνία και τη Σλοβακία (στο εξής, από κοινού: επίμαχες ΧΚΑΕ).

Α. Επί της διοικητικής διαδικασίας που οδήγησε στην έκδοση της [επίδικης] αποφάσεως

4 Μεταξύ των ετών 2011 και 2015 η Επιτροπή έλαβε σειρά μέτρων προς διερεύνηση της λειτουργίας των αγορών φυσικού αερίου στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα άρθρα 18 και 20 του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), η Επιτροπή απηύθυνε αιτήματα παροχής πληροφοριών σε διάφορους συμμετέχοντες στην αγορά, συμπεριλαμβανομένης της Gazprom και ορισμένων πελατών της, μεταξύ των οποίων και η προσφεύγουσα, και διενήργησε επιτόπιους ελέγχους, μεταξύ άλλων, στις εγκαταστάσεις της προσφεύγουσας το 2011. Η διοικητική διαδικασία που αντιστοιχεί στην εν λόγω έρευνα και η οποία σχετίζεται άμεσα με την υπό κρίση υπόθεση πρωτοκολλήθηκε υπό τα στοιχεία "Υπόθεση AT.39816 – Προμήθειες φυσικού αερίου από αγορές προηγούμενου σταδίου στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη" (στο εξής: υπόθεση AT.39816).

5 Στο πλαίσιο της υποθέσεως αυτής, η Επιτροπή κίνησε επισήμως στις 31 Αυγούστου 2012 διαδικασία με σκοπό την έκδοση αποφάσεως κατ' εφαρμογήν του κεφαλαίου ΙΙΙ του κανονισμού 1/2003, σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 6, του κανονισμού 1/2003 και το άρθρο 2 του κανονισμού (ΕΚ) 773/2004 της Επιτροπής, της 7ης Απριλίου 2004, σχετικά με τη διεξαγωγή από την Επιτροπή των διαδικασιών δυνάμει των άρθρων [101] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2004, L 123, σ. 18).

6 Στις 22 Απριλίου 2015 η Επιτροπή απέστειλε στην Gazprom κοινοποίηση αιτιάσεων (στο εξής: ΚΑ), σύμφωνα με το άρθρο 10 του κανονισμού 773/2004. Στην εν λόγω [ΚΑ] η Επιτροπή διαπίστωνε προκαταρκτικώς ότι η Gazprom κατείχε δεσπόζουσα θέση στις εθνικές αγορές χονδρικής παροχής φυσικού αερίου στα προηγούμενα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού των επίμαχων ΧΚΑΕ και ότι είχε καταχραστεί τη θέση της αυτή, επιδιώκοντας στρατηγική αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού προκειμένου να κατακερματίσει και να απομονώσει τις αγορές αυτές και, ως εκ τούτου, να παρεμποδίσει την ελεύθερη ροή φυσικού αερίου στις επίμαχες ΧΚΑΕ, κατά παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ.

7 Η Επιτροπή έκρινε ότι η στρατηγική αυτή της Gazprom περιλάμβανε τρεις κατηγορίες δυνητικά αντίθετων προς τον ανταγωνισμό πρακτικών που επηρέαζαν τους πελάτες της στις επίμαχες ΧΚΑΕ (στο εξής: σχετικοί πελάτες) και τις συμβάσεις που αυτοί είχαν συνάψει με την Gazprom (στο εξής: σχετικές συμβάσεις):

– πρώτον, η Gazprom επέβαλε εδαφικούς περιορισμούς στο πλαίσιο των συμβάσεων προμήθειας φυσικού αερίου που συνήπτε με τις επιχειρήσεις χονδρικής και με ορισμένους βιομηχανικούς πελάτες στις επίμαχες ΧΚΑΕ (στο εξής: αιτιάσεις ως προς τους εδαφικούς περιορισμούς), οι οποίοι απέρρεαν από συμβατικές ρήτρες που απαγόρευαν την εξαγωγή εκτός της περιοχής παραδόσεως ή επέβαλαν τη χρήση του παραδοθέντος φυσικού αερίου σε συγκεκριμένη περιοχή· η Gazprom εφάρμοσε επίσης και άλλα μέτρα που παρεμπόδιζαν τις διασυνοριακές ροές φυσικού αερίου·

– δεύτερον, οι ως άνω εδαφικοί περιορισμοί παρείχαν στην Gazprom τη δυνατότητα να εφαρμόζει αθέμιτη τιμολογιακή πολιτική σε πέντε από τις επίμαχες ΧΚΑΕ, και συγκεκριμένα στη Βουλγαρία, την Εσθονία, τη Λεττονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία (στο εξής: πέντε ΧΚΑΕ που επηρεάζονταν από τις τιμολογιακές πρακτικές), επιβάλλοντας υπερβολικές τιμές, καθόσον ήταν σαφώς υψηλότερες από το κόστος της ή από ορισμένες τιμές που θεωρήθηκαν ως τιμές αναφοράς (στο εξής: αιτιάσεις ως προς τις τιμολογιακές πρακτικές)·

– τρίτον, η Gazprom είχε ζητήσει, ως προϋπόθεση για την προμήθεια φυσικού αερίου στη Βουλγαρία και την Πολωνία, να της δοθούν από τις επιχειρήσεις χονδρικής ορισμένες διαβεβαιώσεις αναφορικά με τις υποδομές μεταφοράς του φυσικού αερίου· οι διαβεβαιώσεις αυτές αφορούσαν, αφενός, την ανάληψη επενδύσεων από τη βουλγαρική επιχείρηση χονδρικής στο έργο του αγωγού φυσικού αερίου South Stream και, αφετέρου, τη συμφωνία της πολωνικής επιχείρησης χονδρικής, ήτοι της προσφεύγουσας, να ενισχύσει τον έλεγχο της Gazprom επί της διαχείρισης του πολωνικού τμήματος του αγωγού φυσικού αερίου Yamal, ενός από τους κύριους αγωγούς διαμετακόμισης φυσικού αερίου στην Πολωνία (στο εξής: αιτιάσεις ως προς τον αγωγό Yamal).

8 Στις 29 Σεπτεμβρίου 2015 η Gazprom απάντησε στην ΚΑ αντικρούοντας τις αντιρρήσεις της Επιτροπής σχετικά με τον ανταγωνισμό και, ακολούθως, σύμφωνα με το άρθρο 12 του κανονισμού 773/2004, έτυχε ακροάσεως στις 15 Δεκεμβρίου 2015.

9 Στις 14 Φεβρουαρίου 2017 η Gazprom, συνεχίζοντας να αντιτίθεται στις διατυπωθείσες στην ΚΑ αντιρρήσεις σχετικά με τον ανταγωνισμό, υπέβαλε επίσημο σχέδιο δεσμεύσεων (στο εξής: αρχικές δεσμεύσεις) σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού 1/2003. Πριν από το σχέδιο αυτό είχε υποβάλει ορισμένες άτυπες προτάσεις δεσμεύσεων.

10 Στις 16 Μαρτίου 2017 η Επιτροπή, προκειμένου να λάβει παρατηρήσεις από ενδιαφερόμενα μέρη επί των αρχικών δεσμεύσεων, δημοσίευσε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ανακοίνωση σύμφωνα με το άρθρο 27, παράγραφος 4, του κανονισμού 1/2003 (ΕΕ 2017, C 81, σ. 9), η οποία περιείχε περίληψη της υποθέσεως AT.39816 καθώς και το βασικό περιεχόμενο των αρχικών δεσμεύσεων. Σύμφωνα με την ως άνω διάταξη, δόθηκε στα ενδιαφερόμενα μέρη προθεσμία επτά εβδομάδων από την ημερομηνία δημοσιεύσεως της εν λόγω ανακοινώσεως για να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους (στο εξής: διαβουλεύσεις με την αγορά). Η Επιτροπή έλαβε 44 παρατηρήσεις από ενδιαφερόμενα μέρη, μεταξύ των οποίων η

προσφεύγουσα, η Πολωνική Κυβέρνηση, ο πρόεδρος της Urząd Regulacji Energetyki (πολωνικής Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας, στο εξής: πολωνική Αρχή) και η Gaz-System S.A., διαχειρίστρια του πολωνικού τμήματος του αγωγού φυσικού αερίου Yamal.

11 Στις 15 Μαρτίου 2018 η Gazprom, αφού είχε λάβει το μη εμπιστευτικό κείμενο των παρατηρήσεων των ενδιαφερομένων μερών επί των αρχικών δεσμεύσεων, υπέβαλε τροποποιημένο σχέδιο δεσμεύσεων (στο εξής: τελικές δεσμεύσεις).

12 Σύμφωνα με το άρθρο 14 του κανονισμού 1/2003, η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής συμπράξεων και δεσποζουσών θέσεων (στο εξής: συμβουλευτική επιτροπή) και, μεταξύ άλλων, της κοινοποίησε ένα προσχέδιο αποφάσεως. Στις 2 Μαΐου 2018 η συμβουλευτική επιτροπή εξέδωσε θετική γνώμη επί του εν λόγω προσχεδίου. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 16 της αποφάσεως 2011/695/ΕΕ του Προέδρου της [Ευρωπαϊκής] Επιτροπής, της 13ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα του συμβούλου ακροάσεων σε ορισμένες διαδικασίες ανταγωνισμού (ΕΕ 2011, L 275, σ. 29), ο σύμβουλος ακροάσεων υπέβαλε την τελική έκθεσή του στις 2 Μαΐου 2018.

13 Στις 24 Μαΐου 2018 η Επιτροπή εξέδωσε την [επίδικη] απόφαση στην οποία επισυνάπτονται οι τελικές δεσμεύσεις. Με την απόφαση αυτή η Επιτροπή ενέκρινε και κατέστησε υποχρεωτικές τις εν λόγω δεσμεύσεις, περάτωσε δε τη διοικητική διαδικασία συμπεραίνοντας ότι δεν συνέτρεχαν πλέον λόγοι για ανάληψη δράσης εκ μέρους της έναντι των ενδεχομένως καταχρηστικών πρακτικών οι οποίες είχαν αρχικώς προσδιοριστεί στην ΚΑ.

Β. Επί της [επίδικης] αποφάσεως

14 Στην [επίδικη] απόφαση η Επιτροπή προέβη αρχικώς σε προκαταρκτική εκτίμηση των πρακτικών της Gazprom και στη συνέχεια παρουσίασε τις αρχικές δεσμεύσεις, τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων με την αγορά και τις τελικές δεσμεύσεις. Ακολούθως, η Επιτροπή παρέθεσε την αξιολόγησή της επί των τελικών δεσμεύσεων και τους λόγους για τους οποίους θεώρησε ότι οι δεσμεύεις αυτές επαρκούσαν για την αντιμετώπιση των αντιρρήσεών της σχετικά με τον ανταγωνισμό.

1. Επί της προκαταρκτικής εκτιμήσεως των επίμαχων πρακτικών

15 Στο τμήμα 4 της [επίδικης] αποφάσεως, στο οποίο περιλαμβάνεται η προκαταρκτική εκτίμηση, η Επιτροπή όρισε ως σχετικές αγορές τις εθνικές αγορές χονδρικής προμήθειας φυσικού αερίου προηγούμενου σταδίου. Συναφώς, η Επιτροπή διαπίστωσε επίσης ότι η Gazprom κατείχε δεσπόζουσα θέση στις σχετικές αγορές των επίμαχων ΧΚΑΕ.

16 Η Επιτροπή έκρινε ότι η Gazprom ενδέχεται να είχε καταχραστεί τη δεσπόζουσα θέση της στην αγορά, κατά παράβαση του άρθρου 102 ΣΛΕΕ, ακολουθώντας στρατηγική αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού, αποσκοπούσα στην παρεμπόδιση της ελεύθερης ροής του φυσικού αερίου στις επίμαχες ΧΚΑΕ και, κατ' αυτόν τον τρόπο, στην απομόνωση των σχετικών αγορών των χωρών αυτών. Ειδικότερα, η Επιτροπή έκρινε ότι η στρατηγική αυτή περιλάμβανε τρεις κατηγορίες δυνητικά αντίθετων προς τον ανταγωνισμό πρακτικών, οι οποίες κατ' ουσίαν συμπίπτουν με τις αντιρρήσεις σχετικά με τον ανταγωνισμό που αναφέρονταν στην ΚΑ και οι οποίες παρατίθενται στη σκέψη 7 ανωτέρω.

17 Όσον αφορά τις αιτιάσεις ως προς τον αγωγό Yamal, μολονότι, στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων με την αγορά, ορισμένα από τα ενδιαφερόμενα τρίτα μέρη επεσήμαναν την απουσία δεσμεύσεων για την αντιμετώπιση των συγκεκριμένων αιτιάσεων, η Επιτροπή διευκρίνισε στην αιτιολογική σκέψη 138 της [επίδικης] αποφάσεως ότι, κατόπιν περαιτέρω έρευνας, δεν επιβεβαιώθηκαν οι κατά την προκαταρκτική της εκτίμηση αντιρρήσεις της σχετικά με τον ανταγωνισμό. Αφενός, η Επιτροπή επισήμανε ότι στην απόφαση της 19ης Μαΐου 2015 με την οποία πιστοποιήθηκε η Gaz-System ως ανεξάρτητος διαχειριστής συστήματος (στο εξής: ΑΔΣ) του πολωνικού τμήματος του αγωγού φυσικού αερίου Yamal (στο εξής: απόφαση πιστοποιήσεως), η πολωνική Αρχή είχε καταλήξει, μεταξύ άλλων, στο συμπέρασμα ότι η Gaz-System ασκούσε αποφασιστικό έλεγχο επί των επενδυτικών αποφάσεων που αφορούσαν το εν λόγω τμήμα καθώς και επί της υλοποίησής τους. Επομένως, ούτε η System Gazociągów Tranzytowych EuRoPol Gaz S.A. (στο εξής: EuRoPol), ως ιδιοκτήτρια του [εν λόγω] αγωγού φυσικού αερίου, ούτε η Gazprom, ως μέτοχος της EuRoPol, ήταν σε θέση να παρεμποδίσουν τις αποφάσεις αυτές. Αφετέρου, η Επιτροπή επισήμανε τον διακυβερνητικό χαρακτήρα των σχέσεων μεταξύ των μερών που δραστηριοποιούνται στον τομέα του φυσικού αερίου στην Πολωνία, ιδίως όσον αφορά την κατασκευή και τη διαχείριση του πολωνικού τμήματος του αγωγού φυσικού αερίου Yamal, και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το γεγονός αυτό θα μπορούσε να έχει καθορίσει σε μεγάλο βαθμό τη συμπεριφορά των ενδιαφερομένων μερών.

2. Επί του περιεχομένου των τελικών δεσμεύσεων

18 Οι τελικές δεσμεύσεις, οι οποίες επισυνάπτονται στην [επίδικη] απόφαση, αποσκοπούν στην άρση των σχετικών με τον ανταγωνισμό αντιρρήσεων της Επιτροπής.

19 Όσον αφορά, πρώτον, τις δεσμεύσεις για την άρση των [αιτιάσεων ως προς] τους εδαφικούς περιορισμούς (στο εξής: δεσμεύσεις ως προς τους εδαφικούς περιορισμούς), κατ' αρχάς, η Gazprom δεσμεύθηκε κατ' ουσίαν να καταργήσει στις [σχετικές] συμβάσεις […] όλες τις ρήτρες οι οποίες, άμεσα ή έμμεσα, απαγορεύουν ή παρακωλύουν την ελεύθερη ροή του φυσικού αερίου στην περιοχή που συγκροτούν οι [επίμαχες ΧΚΑΕ].

20 Ακολούθως, η Gazprom δεσμεύθηκε, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ροή φυσικού αερίου μεταξύ της Βουλγαρίας και των χωρών της Βαλτικής, αφενός, και των λοιπών επίμαχων ΧΚΑΕ, αφετέρου, παρά την απομόνωση των πρώτων από άποψη υποδομών, να λάβει μέτρα προκειμένου να παράσχει στους σχετικούς πελάτες τη δυνατότητα να ζητήσουν να παραδίδεται το σύνολο ή μέρος των συμβατικών ποσοτήτων φυσικού αερίου που παραδίδονται σε ορισμένα σημεία παράδοσης στην Ουγγαρία, την Πολωνία και τη Σλοβακία σε άλλο σημείο παράδοσης στη Βουλγαρία ή στις χώρες της Βαλτικής. Κατόπιν των διαβουλεύσεων με την αγορά, η Gazprom επανέλαβε στις τελικές δεσμεύσεις, μεταξύ άλλων, την πρότασή της για μεταβολή των σημείων παραδόσεως.

21 Επιπλέον, προκειμένου να μπορέσει ο διαχειριστής του βουλγαρικού συστήματος μεταφοράς να ελέγχει τις ροές στη Βουλγαρία, η Gazprom δεσμεύτηκε ειδικότερα να λάβει μέτρα για την τροποποίηση των σχετικών συμβάσεων προμήθειας και μεταφοράς φυσικού αερίου, ώστε να καταστεί δυνατή η σύναψη συμφωνιών διασύνδεσης μεταξύ της Βουλγαρίας και άλλων κρατών μελών, ιδίως της Ελλάδας, καθώς και η προσαρμογή της μεθόδου κατανομής του φυσικού αερίου.

22 Δεύτερον, όσον αφορά τις δεσμεύσεις για την άρση των [αιτιάσεων ως προς τις τιμολογιακές πρακτικές] (στο εξής: δεσμεύσεις ως προς τις τιμολογιακές πρακτικές), η Gazprom δεσμεύθηκε να εισαγάγει ρήτρες αναθεώρησης των τιμών ή, κατά περίπτωση, να τροποποιήσει τις υφιστάμενες ρήτρες στις συμβάσεις με τους σχετικούς πελάτες της στη Βουλγαρία, την Εσθονία, τη Λεττονία, τη Λιθουανία και την Πολωνία. Αυτές οι νέες ή τροποποιημένες ρήτρες αναθεώρησης των τιμών προβλέπουν, μεταξύ άλλων, ότι, εάν τα μέρη δεν καταλήξουν σε συμφωνία για νέα τιμή εντός προθεσμίας 120 ημερών, οποιοδήποτε μέρος έχει το δικαίωμα να παραπέμψει τη διαφορά σε διαιτησία, η οποία θα έχει ως γνώμονα τις κατευθυντήριες γραμμές τιμολόγησης που περιλαμβάνονται στις εν λόγω ρήτρες και θα λαμβάνει χώρα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, οι αναθεωρημένες τιμές θα ισχύουν αναδρομικά από την ημερομηνία κοινοποίησης του αιτήματος αναθεώρησης των τιμών.

23 Τρίτον, όσον αφορά τις δεσμεύσεις που άπτονται των σχετικών με τον ανταγωνισμό αντιρρήσεων, σύμφωνα με τις οποίες η προμήθεια φυσικού αερίου σε ορισμένη τιμή θα εξαρτιόταν από τη χορήγηση διαβεβαίωσης, εκ μέρους της βουλγαρικής επιχείρησης χονδρικής, για την ανάληψη επενδύσεων στο έργο του αγωγού South Stream, η Gazprom ανέλαβε την υποχρέωση να παράσχει στους Βούλγαρους εταίρους της που συμμετείχαν στο συγκεκριμένο έργο τη δυνατότητα να αποσυρθούν από αυτό χωρίς να αναζητήσει οποιαδήποτε αστική ευθύνη τους και χωρίς να προβεί σε ανάκτηση των εκπτώσεων επί των τιμών του φυσικού αερίου που είχε χορηγήσει ως αντάλλαγμα για τη συμμετοχή τους στο εν λόγω έργο. Εξάλλου, δεδομένης της ανακοινωθείσας ματαίωσης του βουλγαρικού τμήματος του εν λόγω έργου αγωγού φυσικού αερίου, η Gazprom ανέλαβε επίσης την υποχρέωση να μην διεκδικήσει αποζημίωση ως ειδική αποζημίωση σε σχέση με την εν λόγω ματαίωση.

3. Επί της αξιολογήσεως και της υλοποιήσεως των τελικών δεσμεύσεων

24 Στην [επίδικη] απόφαση, η Επιτροπή κατέληξε κατ' ουσίαν στο συμπέρασμα ότι οι τελικές δεσμεύσεις ήταν αποτελεσματικές και αναγκαίες για να άρουν τις σχετικές με τον ανταγωνισμό αντιρρήσεις της, χωρίς να είναι δυσανάλογες, και επισήμανε ότι είχε λάβει υπόψη, συναφώς, τις εξελίξεις στις αγορές φυσικού αερίου μετά την κοινοποίηση της ΚΑ. Ειδικότερα, η Επιτροπή σημείωσε, πρώτον, ότι η Gazprom είχε ήδη λάβει ορισμένα μέτρα προκειμένου να εναρμονίσει περαιτέρω τη συμπεριφορά της προς τους κανόνες του δικαίου του ανταγωνισμού, δεύτερον, ότι η κατάσταση όσον αφορά τις υποδομές φυσικού αερίου είχε βελτιωθεί σε ορισμένες από τις επίμαχες ΧΚΑΕ, και συγκεκριμένα στην Τσεχική Δημοκρατία, στην Ουγγαρία, στην Πολωνία και στη Σλοβακία, κατά τρόπο ώστε να είναι δυνατή η διασυνοριακή ροή φυσικού αερίου έστω και αν οι αγορές φυσικού αερίου στις χώρες της Βαλτικής και στη Βουλγαρία παρέμεναν απομονωμένες από τις άλλες αγορές φυσικού της Ένωσης, και τρίτον, ότι, λόγω της πτώσης των τιμών του πετρελαίου, ορισμένες από τις μακροπρόθεσμες τιμές του φυσικού αερίου που προκύπτουν από μεθόδους αναπροσαρμοσμένες με βάση τις τιμές των πετρελαϊκών προϊόντων είχαν επίσης μειωθεί.

25 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή αποφάσισε να καταστήσει τις τελικές δεσμεύσεις υποχρεωτικές, σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού 1/2003. Όσον αφορά τη διάρκεια εφαρμογής τους, η [επίδικη] απόφαση προβλέπει ότι οι εν λόγω δεσμεύσεις ισχύουν για περίοδο οκτώ ετών από την ημερομηνία κοινοποιήσεως στην Gazprom της εν λόγω αποφάσεως, με εξαίρεση τις δεσμεύσεις σχετικά με τη ματαίωση του έργου South Stream, για τις οποίες έγινε λόγος στη σκέψη 23 ανωτέρω, οι οποίες ισχύουν για περίοδο δεκαπέντε ετών από την ημερομηνία αυτή.

26 Το διατακτικό της [επίδικης] αποφάσεως έχει ως εξής:

“Άρθρο 1

Οι δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στο παράρτημα είναι υποχρεωτικές για την [Gazprom], καθώς και για κάθε νομική οντότητα ελεγχόμενη άμεσα ή έμμεσα από αυτήν, για περίοδο οκτώ ετών, με εξαίρεση τις δεσμεύσεις που μνημονεύονται στο σημείο 21 του παραρτήματος οι οποίες ισχύουν για περίοδο δεκαπέντε ετών από την ημερομηνία που προσδιορίζεται στις δεσμεύσεις.

Άρθρο 2

Συνάγεται το συμπέρασμα ότι δεν συντρέχουν πλέον λόγοι [για ανάληψη δράσης από την Επιτροπή] στην παρούσα υπόθεση […]”.

Γ. Επί της καταγγελίας

27 Παράλληλα με τη διοικητική διαδικασία που κίνησε η Επιτροπή και η οποία οδήγησε στην έκδοση της [επίδικης] αποφάσεως, η προσφεύγουσα είχε υποβάλει στις 9 Μαρτίου 2017 και σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού 773/2004 καταγγελία για φερόμενες καταχρηστικές πρακτικές της Gazprom (στο εξής: καταγγελία). Οι πρακτικές αυτές, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό συνέπιπταν με τις αντιρρήσεις που είχαν ήδη διατυπωθεί στην ΚΑ, περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων, ισχυρισμούς για καταχρήσεις από την Gazprom σε σχέση με το πολωνικό τμήμα του αγωγού Yamal.

28 Στις 29 Μαρτίου 2017 η Επιτροπή επιβεβαίωσε την παραλαβή της καταγγελίας, η οποία στη συνέχεια πρωτοκολλήθηκε υπό τα στοιχεία “υπόθεση AT.40497 – Τιμή του φυσικού αερίου στην Πολωνία” (στο εξής: υπόθεση AT.40497).

29 Με έγγραφο της 31ης Μαρτίου 2017 προς την προσφεύγουσα, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι πρακτικές που εκτίθενται στην καταγγελία και εκείνες τις οποίες αφορούσαν οι αρχικές δεσμεύσεις συνέπιπταν κατά τα φαινόμενα και κάλεσε την προσφεύγουσα να υποβάλει παρατηρήσεις επί των δεσμεύσεων αυτών στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων με την αγορά που ξεκίνησαν στις 16 Μαρτίου 2017. Αφού έλαβε παράταση της ισχύουσας προθεσμίας, η προσφεύγουσα υπέβαλε τις παρατηρήσεις της στις 19 Μαΐου 2017.

30 Στις 15 Μαΐου 2017 η Gazprom υπέβαλε στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις της επί της καταγγελίας.

31 Με έγγραφο που απηύθυνε στην προσφεύγουσα στις 23 Ιανουαρίου 2018 (στο εξής: έγγραφο προθέσεως απορρίψεως), η Επιτροπή ανέφερε, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού 773/2004, ότι προτίθεται να απορρίψει την καταγγελία και κάλεσε την προσφεύγουσα να γνωστοποιήσει τις απόψεις της εντός προθεσμίας τεσσάρων εβδομάδων από την παραλαβή του εν λόγω εγγράφου. Η Επιτροπή απέστειλε επίσης μια μη εμπιστευτική εκδοχή της ΚΑ καθώς και ένα μη εμπιστευτικό κείμενο των παρατηρήσεων της Gazprom επί της καταγγελίας που αναφέρεται στη σκέψη 30 ανωτέρω.

32 Στις 2 Μαρτίου 2018 η προσφεύγουσα υπέβαλε παρατηρήσεις σε απάντηση του εγγράφου προθέσεως απορρίψεως. Εκτός από τη δυσαρέσκεια που εξέφρασε για τα πορίσματα που περιέχονται στο εν λόγω έγγραφο, η προσφεύγουσα επέκρινε τη διεξαγωγή της έρευνας από την Επιτροπή και σημείωσε ότι η τελευταία είχε προσβάλει τα δικαιώματά της ως

καταγγέλλουσας στην υπόθεση AT.39816, ιδίως καθόσον η Επιτροπή δεν της είχε παράσχει πρόσβαση στην ΚΑ επί σχεδόν ένα έτος, παρά τα πολυάριθμα αιτήματά της, ούτε της είχε επιτρέψει να υποβάλει παρατηρήσεις επί της εν λόγω ΚΑ.

33 Στις 5 Σεπτεμβρίου 2018, δηλαδή μετά την έκδοση της [επίδικης] αποφάσεως, η προσφεύγουσα απηύθυνε στον σύμβουλο ακροάσεων αιτιολογημένη αίτηση, κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο β', της αποφάσεως 2011/695, με την οποία ζητούσε πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα επί των οποίων η Επιτροπή στήριξε την προκαταρκτική εκτίμησή της που διαλαμβάνεται στο έγγραφο προθέσεως απορρίψεως, και ιδίως πρόσβαση σε κείμενο της ΚΑ με λιγότερες παραλειφθείσες πληροφορίες. Στις 17 Σεπτεμβρίου 2018 ο σύμβουλος ακροάσεων διαβίβασε στη Γενική Διεύθυνση (ΓΔ) Ανταγωνισμού της Επιτροπής τις αιτήσεις προσβάσεως που του είχε υποβληθεί με την επιστολή αυτή της 5ης Σεπτεμβρίου 2018. Με έγγραφο της 25ης Σεπτεμβρίου 2018, η Επιτροπή απέρριψε τις αιτήσεις προσβάσεως σε έγγραφα που είχε υποβάλει η προσφεύγουσα με τις από 2 Μαρτίου και 5 Σεπτεμβρίου 2018 επιστολές της.

34 Στις 24 Ιανουαρίου 2019 η προσφεύγουσα απέστειλε επιστολή στην αρμόδια για τον ανταγωνισμό Επίτροπο με την οποία ζητούσε από την Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 265, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, να λάβει μέτρα είτε για την έκδοση αποφάσεως περί απορρίψεως της καταγγελίας είτε για τη συνέχιση της διαδικασίας στην υπόθεση AT.40497. Στις 8 Φεβρουαρίου 2019 η Επιτροπή απάντησε στην ως άνω επιστολή υπενθυμίζοντας ότι η καταγγελία είχε ήδη αποτελέσει αντικείμενο πολλών ανταλλαγών απόψεων μεταξύ τους. Η Επιτροπή επισήμανε επίσης, όσον αφορά την υπόθεση AT.39816, ότι είχε εκδώσει την [επίδικη] απόφαση, η οποία, μεταξύ άλλων, λάμβανε υπόψη τις παρατηρήσεις που είχε υποβάλει η προσφεύγουσα στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων με την αγορά και, όσον αφορά την υπόθεση AT.40497, ότι είχε αποστείλει το έγγραφο προθέσεως απορρίψεως, επί του οποίου η προσφεύγουσα είχε απαντήσει, και ότι ολοκλήρωσε την εκ μέρους της εξέταση της καταγγελίας.

35 Στις 17 Απριλίου 2019 η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση C(2019) 3003 τελικό της Επιτροπής, σχετικά με απόρριψη καταγγελίας (υπόθεση AT.40497 – Τιμή του φυσικού αερίου στην Πολωνία).

36 Στις 25 Ιουνίου 2019 η προσφεύγουσα άσκησε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου προσφυγή κατά της αποφάσεως περί απορρίψεως της καταγγελίας, η οποία πρωτοκολλήθηκε υπό τον αριθμό υποθέσεως T-399/19.»

II. Η προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

3 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 15 Οκτωβρίου 2018, η Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίδικης απόφασης.

4 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 26 Φεβρουαρίου 2019, η Gazprom ζήτησε να παρέμβει υπέρ της Επιτροπής. Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 25 Φεβρουαρίου, στις 27 Φεβρουαρίου και στις 28 Φεβρουαρίου 2019, αντιστοίχως, η Overgas Inc., η Δημοκρατία της Λιθουανίας και η Δημοκρατία της Πολωνίας ζήτησαν να παρέμβουν υπέρ της Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo.

5 Με απόφαση της 5ης Απριλίου 2019 η πρόεδρος του πρώτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου, αφού άκουσε τους κύριους διαδίκους, επέτρεψε την παρέμβαση της Δημοκρατίας της Πολωνίας. Με διατάξεις της 17ης Μαΐου 2019, η πρόεδρος του πρώτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου, αφού άκουσε τους κύριους διαδίκους, επέτρεψε τις παρεμβάσεις της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Gazprom και της Overgas.

6 Στις 4 Οκτωβρίου 2019, κατόπιν μεταβολής της σύνθεσης των τμημάτων του Γενικού Δικαστηρίου, ο εισηγητής δικαστής τοποθετήθηκε στο όγδοο τμήμα, στο οποίο, κατά συνέπεια, ανατέθηκε η υπόθεση T-616/18.

7 Με έγγραφα της Γραμματείας του Γενικού Δικαστηρίου της 17ης Δεκεμβρίου 2019, στο πλαίσιο μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, η Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo κλήθηκε να προσκομίσει διάφορα έγγραφα και η Επιτροπή κλήθηκε να απαντήσει εγγράφως σε ερώτηση σχετικά με τον εμπιστευτικό χαρακτήρα ορισμένων πληροφοριών που περιλαμβάνονταν στο εμπιστευτικό κείμενο της ΚΑ.

8 Με διάταξη της ίδιας ημέρας, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε από την Επιτροπή, αφενός, σύμφωνα με το άρθρο 24, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και, αφετέρου, σύμφωνα με το άρθρο 91, στοιχείο β′, και το άρθρο 92, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, και υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 103 του κανονισμού αυτού, να προσκομίσει πλήρες αντίγραφο της εμπιστευτικής εκδοχής της ΚΑ.

9 Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν δεόντως, εντός της ταχθείσας προθεσμίας, στα μέτρα οργάνωσης της διαδικασίας που ελήφθησαν στις 17 Δεκεμβρίου 2019 καθώς και στο ως άνω αίτημα.

10 Στις 8 Ιουνίου 2020, κατόπιν πρότασης του ογδόου τμήματος, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε να παραπέμψει την υπόθεση T-616/18 ενώπιον του όγδοου πενταμελούς τμήματος. Λόγω κωλύματος ενός εκ των μελών του τμήματος αυτού, ο Πρόεδρος του Γενικού Δικαστηρίου ορίστηκε, με απόφαση της 15ης Ιουνίου 2020, μέλος του ίδιου τμήματος, προς συμπλήρωση της σύνθεσής του.

11 Όσον αφορά το πλήρες αντίγραφο της εμπιστευτικής εκδοχής της ΚΑ που προσκόμισε η Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε να θέσει το έγγραφο αυτό υπόψη των εκπροσώπων της Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναλάμβαναν προηγουμένως δεσμεύσεις περί εμπιστευτικότητας, προκειμένου να της δοθεί η δυνατότητα να υποβάλει συναφώς παρατηρήσεις. Αφού οι εν λόγω εκπρόσωποι υπέβαλαν υπογεγραμμένες δεσμεύσεις περί εμπιστευτικότητας, το εν λόγω έγγραφο τους επιδόθηκε και η Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo υπέβαλε τις παρατηρήσεις της στις 8 Δεκεμβρίου 2020.

12 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 18ης και 19ης Μαΐου 2021. Το δε Γενικό Δικαστήριο επισήμανε επίσης ότι είχε λάβει υπόψη τις παρατηρήσεις επί της εκθέσεως ακροατηρίου που υπέβαλε η Επιτροπή στις 27 Απριλίου 2021.

13 Επιπλέον, στο πλαίσιο ερωτήσεων που έθεσε το Γενικό Δικαστήριο σχετικά με το παραδεκτό της προσφυγής, η Επιτροπή μετέβαλε τη θέση της ως προς το παραδεκτό της προσφυγής και υποστήριξε ότι η Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo δεν είχε αποδείξει το έννομο συμφέρον της στην υπό κρίση υπόθεση και, ως εκ τούτου, η προσφυγή ήταν απαράδεκτη.

14 Η Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo υπέβαλε αιτήματα εμπιστευτικής μεταχείρισης ορισμένων πληροφοριών που περιλαμβάνονταν σε διάφορα διαδικαστικά έγγραφα έναντι της Δημοκρατίας της Λιθουανίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Gazprom και της Overgas. Οι τελευταίες δεν διατύπωσαν αντιρρήσεις ως προς τα αιτήματα αυτά.

15 Προς στήριξη της προσφυγής της, η Polskie steuerrnictwo Naftowe i Gazownictwo προέβαλε έξι λόγους ακυρώσεως, οι οποίοι αφορούν, κατ' ουσίαν, τα εξής:

– ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αφορά παράβαση του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003, σε συνδυασμό με το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, καθόσον η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως συμπεραίνοντας ότι οι αιτιάσεις ως προς τον αγωγό Yamal ήταν αβάσιμες και αποδεχόμενη δεσμεύσεις οι οποίες ουδόλως απαντούσαν στις εν λόγω αιτιάσεις·

– ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως αφορά παράβαση του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003, σε συνδυασμό με το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, καθόσον η Επιτροπή αποδέχθηκε τις τελικές δεσμεύσεις μολονότι αυτές δεν απαντούσαν δεόντως στις αιτιάσεις ως προς τις τιμολογιακές πρακτικές·

– ο τρίτος λόγος ακυρώσεως αφορά παράβαση του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003, σε συνδυασμό με το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας, καθόσον η Επιτροπή αποδέχθηκε τις τελικές δεσμεύσεις μολονότι δεν απαντούσαν δεόντως στις αιτιάσεις ως προς τους εδαφικούς περιορισμούς·

– ο τέταρτος λόγος ακυρώσεως αφορά παράβαση του άρθρου 194, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 7 ΣΛΕΕ, καθόσον η επίδικη απόφαση είναι αντίθετη προς τους σκοπούς που επιδιώκει η ενεργειακή πολιτική της Ένωσης και καθόσον η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τις επιπτώσεις της στην ευρωπαϊκή αγορά προμήθειας φυσικού αερίου·

– ο πέμπτος λόγος αφορά παράβαση του άρθρου 18, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και της αρχής της ίσης μεταχείρισης, καθόσον η Επιτροπή προέβη σε δυσμενή διάκριση μεταξύ των πελατών της Gazprom που δραστηριοποιούνται στα κράτη μέλη της Δυτικής Ευρώπης και των πελατών της που δραστηριοποιούνται στις επίμαχες ΧΚΑΕ, και

– ο έκτος λόγος αφορά κατάχρηση εξουσίας και παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, καθόσον η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση η οποία αντίκειται προς τον σκοπό του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003, κατά τη διεξαγωγή δε της διοικητικής διαδικασίας ενήργησε καθ' υπέρβαση των εξουσιών που της έχουν ανατεθεί.

16 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε το σύνολο των ανωτέρω λόγων ακυρώσεως και, ως εκ τούτου, την προσφυγή στο σύνολό της.

III. Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα αιτήματα των διαδίκων στο πλαίσιο της αναιρέσεως και της ανταναιρέσεως

17 Με την υπό κρίση αίτηση αναιρέσεως, η Orlen ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

– να ακυρώσει την επίδικη απόφαση,

– επικουρικώς, να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, προκειμένου αυτό να κρίνει εκ νέου την υπόθεση σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου, και

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα της αναιρετικής δίκης και της δίκης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

18 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και

– να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

19 Η Gazprom ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και

– να καταδικάσει την αναιρεσείουσα στα δικαστικά έξοδα.

20 Η Overgas και η Δημοκρατία της Πολωνίας ζητούν από το Δικαστήριο να κάνει δεκτή την αίτηση αναιρέσεως.

21 Με την υπό κρίση ανταναίρεση, η Overgas ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση και

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

22 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την ανταναίρεση και

– να καταδικάσει την Overgas στα δικαστικά έξοδα της ανταναιρέσεως.

23 Η Gazprom ζητεί από το Δικαστήριο:

– να απορρίψει την ανταναίρεση και

– να καταδικάσει την Overgas στα δικαστικά έξοδα της ανταναιρέσεως.

24 Η Orlen ζητεί από το Δικαστήριο:

– να δεχθεί τον πρώτο λόγο της ανταναιρέσεως και

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

IV. Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

25 Προς στήριξη της υπό κρίση αναιρέσεως, η Orlen προβάλλει τέσσερις λόγους, εκ των οποίων ο πρώτος αφορά παράβαση του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003, ο δεύτερος παράβαση του άρθρου 194 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 9 του ως άνω κανονισμού, ο τρίτος παράβαση του άρθρου 9, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού και ο τέταρτος παράβαση του άρθρου 9, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού.

A. Επί του παραδεκτού

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

26 Η Gazprom υποστηρίζει, χωρίς ωστόσο να προβάλει τυπικώς ένσταση απαραδέκτου, ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι απαράδεκτη.

27 Ειδικότερα, κατά τους ισχυρισμούς της Gazprom, η Orlen δεν έχει γεγενημένο και ενεστώς έννομο συμφέρον για την αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δεδομένου ότι το συμφέρον αυτό δεν μπορεί να αφορά μελλοντική και υποθετική κατάσταση. Πλην όμως, ακόμη και η προσδοκώμενη αναίρεση της απόφασης αυτής δεν μπορεί να της παράσχει κάποιο όφελος, δεδομένου ότι, ήδη από τον Νοέμβριο του 2019, ενημέρωσε την Gazprom ότι δεν είχε την πρόθεση να ανανεώσει τη μακροχρόνια σύμβαση προμήθειας φυσικού αερίου πέραν του έτους 2022. Είχε προχωρήσει στις αναγκαίες ενέργειες για τη διακοπή των εμπορικών σχέσεων με την Gazprom πριν από την παρέλευση του έτους αυτού. Επομένως, η Orlen και η Δημοκρατία της Πολωνίας δεν ενδιαφέρονται πλέον για την προμήθεια φυσικού αερίου από την Gazprom και, ως εκ τούτου, ακόμη και η ευνοϊκότερη έκβαση της αναιρέσεως δεν μπορεί να παράσχει όφελος στην Orlen.

28 Η Gazprom εκτιμά, επιπλέον, ότι η έλλειψη επαρκούς σαφήνειας των λόγων αυτών πρέπει να οδηγήσει το Δικαστήριο στην απόρριψη των αιτιάσεων που εκτίθενται στα σημεία 154 και 161 της αιτήσεως αναιρέσεως ως απαράδεκτων.

29 Η Επιτροπή από την πλευρά της υποστηρίζει ότι το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθόσον η Orlen βάλλει κατά του ελέγχου νομιμότητας που διενήργησε το Γενικό Δικαστήριο όσον αφορά σύνθετες οικονομικές συναλλαγές, χωρίς ωστόσο να έχει προβάλει την ύπαρξη πολλαπλής πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως, και το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, λόγω ασάφειας των περιεχόμενων σε αυτό επιχειρημάτων, είναι εν μέρει απαράδεκτα.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

30 Πρώτον, όπως προκύπτει από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ασκεί αναίρεση πρέπει, όπως και όταν ασκεί προσφυγή ακυρώσεως, να έχει έννομο συμφέρον, η ύπαρξη του οποίου πρέπει να εκτιμάται, αφενός, σε σχέση με το αντικείμενο της αιτήσεως αναιρέσεως ή της προσφυγής και, αφετέρου, κατά τον χρόνο ασκήσεως του αντίστοιχου ένδικου βοηθήματος ή μέσου. Η μη τήρηση της βασικής αυτής απαίτησης συνιστά λόγο απαραδέκτου δημοσίας τάξεως τον οποίο ο δικαστής της Ένωσης μπορεί να εξετάσει ανά πάσα στιγμή αυτεπαγγέλτως (απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2022, IMG κατά Επιτροπής, C-619/20 P και C-620/20 P, EU:C:2022:722, σκέψη 81 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

31 Επιπλέον, το έννομο αυτό συμφέρον, όπως και το αντικείμενο της διαφοράς, πρέπει να διατηρείται μέχρι την έκδοση της δικαστικής απόφασης. Κατά συνέπεια, η έκλειψη του εννόμου συμφέροντος ή του αντικειμένου της διαφοράς κατά τη διάρκεια της δίκης δύναται να οδηγήσει τον δικαστή της Ένωσης να διαπιστώσει, ενδεχομένως αυτεπαγγέλτως, ότι η δίκη πρέπει να καταργηθεί (απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2022, IMG κατά Επιτροπής, C-619/20 P και C-620/20 P, EU:C:2022:722, σκέψη 82 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

32 Γενικώς, τόσο η ύπαρξη όσο και η διατήρηση του εννόμου συμφέροντος προϋποθέτουν ότι η προσφυγή ή η αίτηση αναιρέσεως μπορούν, με το αποτέλεσμά τους, να ωφελήσουν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που άσκησε την προσφυγή ή την αίτηση αναιρέσεως. Σε κάθε περίπτωση, το ζήτημα αυτό πρέπει να εκτιμάται κατά τρόπο συγκεκριμένο (απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2022, IMG κατά Επιτροπής, C-619/20 P και C-620/20 P, EU:C:2022:722, σκέψη 83 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

33 Εν προκειμένω, η Gazprom αμφισβητεί το παραδεκτό της αιτήσεως αναιρέσεως προβάλλοντας ότι η Orlen δεν έχει γεγενημένο και ενεστώς έννομο συμφέρον για την αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ιδίως λόγω της διακοπής των συμβατικών σχέσεών τους στις 31 Δεκεμβρίου 2022. Συναφώς, δεν αμφισβητείται ότι, μέχρι την ημερομηνία αυτή και, επομένως, και μετά την άσκηση της αναιρέσεως, στις 8 Απριλίου 2022, υπήρχαν συμβατικές σχέσεις μεταξύ της Gazprom και της Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo.

34 Δεδομένου ότι, κατά το χρονικό διάστημα από τις 8 Απριλίου 2022 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2022, η επίδικη απόφαση παρήγαγε έννομα αποτελέσματα στην πολωνική αγορά φυσικού αερίου και πετρελαίου στην οποία δραστηριοποιείται η Orlen, καθόσον η κατά νόμον προκάτοχός της ήταν συμβατική εταίρος της Gazprom, η Orlen θα μπορούσε να επικαλεστεί, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, τις συνέπειες των παρανομιών την ύπαρξη των οποίων προβάλλει και τη φύση της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη (πρβλ. απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2023, Versobank κατά ΕΚΤ, C-803/21 P, EU:C:2023:630, σκέψη 160 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), με σκοπό την αποκατάσταση της εν λόγω ζημίας.

35 Εξάλλου, η Orlen διευκρίνισε στο υπόμνημα απαντήσεως, χωρίς να αντικρουσθεί επ' αυτού, ότι εκκρεμούν πλείονες διαιτητικές διαδικασίες μεταξύ αυτής και της Gazprom για την εφαρμογή της σύμβασης σχετικά με τον αγωγό Yamal, συμπεριλαμβανομένων ζητημάτων που αφορούν τις τιμές. Επιπλέον, μετά την άσκηση της αναιρέσεως, κινήθηκε διαδικασία σχετικά με τη διακοπή, εκ μέρους της Gazprom, της προμήθειας φυσικού αερίου από τις 27 Απριλίου 2022 και εφεξής.

36 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι εσφαλμένως η Gazprom αμφισβητεί την ύπαρξη γεγενημένου και ενεστώτος εννόμου συμφέροντος της Orlen να ζητήσει την αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

37 Δεύτερον, κατά πάγια νομολογία, από το άρθρο 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, από το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και από το άρθρο 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', και το άρθρο 169, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου συνάγεται ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να προσδιορίζει με ακρίβεια τα επίμαχα σημεία της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της οποίας ζητείται η αναίρεση, καθώς και τα νομικά επιχειρήματα που στηρίζουν κατά τρόπο συγκεκριμένο το αίτημα αυτό, άλλως η αίτηση αναιρέσεως ή ο οικείος λόγος αναιρέσεως είναι απαράδεκτα (απόφαση της 11ης Ιανουαρίου 2024, Foz κατά Συμβουλίου, C-524/22 P, EU:C:2024:23, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

38 Εν προκειμένω, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής σχετικά με την ανεπαρκή σαφήνεια του δευτέρου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως και τους ιδίου τύπου ισχυρισμούς της Gazprom, σχετικά με τις αιτιάσεις που εκτίθενται στα σημεία 154 και 161 της εν λόγω αναιρέσεως, το δικόγραφο της αναιρέσεως προσδιορίζει με επαρκή ακρίβεια, σε καθένα από τα επίμαχα χωρία, τα επικρινόμενα σημεία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και εκθέτει τους λόγους για τους οποίους από τα εν λόγω σημεία προκύπτει ότι δεν ελήφθη υπόψη η νομολογία σχετικά με την έννοια της πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως και ότι εμφιλοχώρησε πλάνη περί το δίκαιο όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 9, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού 1/2003.

39 Επομένως, οι ως άνω ενστάσεις απαραδέκτου πρέπει να απορριφθούν.

40 Όσον αφορά το προβαλλόμενο από την Επιτροπή απαράδεκτο του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, σχετικά με τη μη επίκληση, εκ μέρους της Orlen, της ύπαρξης πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως όσον αφορά σύνθετες οικονομικές συναλλαγές, το σκέλος αυτό πρέπει να απορριφθεί. Συγκεκριμένα, η Orlen προέβαλε το πρώτο αυτό σκέλος στο πλαίσιο λόγου ακυρώσεως που αφορά παράβαση, από το Γενικό Δικαστήριο, του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003. Υποστήριξε, έστω και συνοπτικώς, ότι το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να εξακριβώσει αν η Επιτροπή, αποδεχόμενη τις δεσμεύσεις της Gazprom, τις είχε αναλύσει ορθώς υπό το πρίσμα της ΚΑ, «δηλαδή χωρίς να υποπέσει σε πρόδηλη πλάνη». Επομένως, η Orlen παρέσχε στο Δικαστήριο τη δυνατότητα να προσδιορίσει πλήρως το περιεχόμενο του πρώτου σκέλους και να αποφανθεί επί της βασιμότητας της ανάλυσης που περιλαμβάνεται σχετικώς στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

41 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως είναι παραδεκτή.

Β. Επί της ουσίας

1. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

42 Όπως προκύπτει από το άρθρο 9 του κανονισμού 1/2003, η Επιτροπή δύναται, όταν σκοπεύει να εκδώσει απόφαση με την οποία να απαιτεί την παύση μιας παράβασης, να καταστήσει υποχρεωτικές τις δεσμεύσεις που προτείνουν οι οικείες επιχειρήσεις, εφόσον οι εν λόγω δεσμεύσεις είναι ικανές να άρουν τις σχετικές με τον ανταγωνισμό αντιρρήσεις για τις οποίες ενημερώθηκαν οι επιχειρήσεις αυτές με την προκαταρκτική της εκτίμηση.

43 Το άρθρο αυτό αποσκοπεί στη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπει η Συνθήκη ΣΛΕΕ μέσω αποφάσεων που καθιστούν υποχρεωτικές τις δεσμεύσεις που προτείνουν τα μέρη και οι οποίες κρίθηκαν ως ενδεδειγμένες από την Επιτροπή για την ταχύτερη επίλυση των προβλημάτων ανταγωνισμού που επισήμανε, αντί να ενεργήσει διά της οδού της επίσημης διαπίστωσης της παράβασης. Ειδικότερα, το εν λόγω άρθρο υπαγορεύεται από λόγους αναγόμενους στην οικονομία της διαδικασίας και παρέχει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να έχουν πλήρη συμμετοχή στη διαδικασία, προτείνοντας τις λύσεις που εκτιμούν ως τις πλέον ενδεδειγμένες και κατάλληλες προς άρση των εν λόγω αντιρρήσεων της Επιτροπής (πρβλ. απόφαση της 29ης Ιουνίου 2010, Επιτροπή κατά Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, σκέψη 35).

44 Μολονότι, αντιθέτως προς το άρθρο 7 του κανονισμού 1/2003, το άρθρο 9 του κανονισμού αυτού δεν αναφέρεται ρητώς στην έννοια της αναλογικότητας, εντούτοις, δεν αμφισβητείται ότι η αρχή της αναλογικότητας, ως γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, αποτελεί κριτήριο νομιμότητας για κάθε πράξη των οργάνων της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων που λαμβάνει η Επιτροπή ως αρχή ελέγχου του ανταγωνισμού (απόφαση της 29ης Ιουνίου 2010, Επιτροπή κατά Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, σκέψη 36).

45 Δεδομένου ότι το άρθρο 9 του ως άνω κανονισμού προβλέπει μόνον ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας κινηθείσας βάσει του εν λόγω άρθρου, όπως επιβεβαιώνεται από τη δέκατη τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού, η Επιτροπή απαλλάσσεται από την υποχρέωση να χαρακτηρίσει και να διαπιστώσει την παράβαση, ο ρόλος της περιορίζεται στην εξέταση, και ενδεχομένως στην αποδοχή, των δεσμεύσεων που προτείνουν οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, υπό το φως των προβλημάτων που προσδιόρισε με την προκαταρκτική της εκτίμηση και σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς. Η εφαρμογή από την Επιτροπή της αρχής της αναλογικότητας στο πλαίσιο του ως άνω άρθρου 9 περιορίζεται στον έλεγχο του αν οι επίμαχες δεσμεύσεις είναι ικανές να άρουν τις αντιρρήσεις που διατύπωσε προς τις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις και στο αν οι εν λόγω επιχειρήσεις πρότειναν δεσμεύσεις λιγότερο περιοριστικές εξίσου όμως ικανές να άρουν τις αντιρρήσεις της (απόφαση της 29ης Ιουνίου 2010, Επιτροπή κατά Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, σκέψεις 40 και 41).

46 Κατά τη διενέργεια του ελέγχου αυτού, η Επιτροπή οφείλει εντούτοις να λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα των τρίτων, δεδομένου ότι το γεγονός ότι η Επιτροπή κατέστησε υποχρεωτικές τις προταθείσες από την εταιρία ατομικές δεσμεύσεις δεν συνεπάγεται ότι οι άλλες εταιρίες δεν έχουν τη δυνατότητα να προστατεύσουν τα πιθανά δικαιώματά τους στο πλαίσιο της σχέσης τους με την εταιρία αυτή (απόφαση της 29ης Ιουνίου 2010, Επιτροπή κατά Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, σκέψεις 41 και 49). Όταν η Επιτροπή ελέγχει τις δεσμεύσεις όχι ως προς το κατά πόσον είναι κατάλληλες να άρουν τις αντιρρήσεις της στον τομέα του ανταγωνισμού, αλλά υπό το πρίσμα των επιπτώσεών τους στα συμφέροντα τρίτων, η αρχή της αναλογικότητας απαιτεί να μην καθίστανται άνευ περιεχομένου τα δικαιώματα των τελευταίων (Απόφαση της 9ης Δεκεμβρίου 2020, Groupe Canal + κατά Επιτροπής, C-132/19 P, EU:C:2020:1007, σκέψη 106).

47 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι, λόγω της ειδικής φύσης του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003, αφενός, όπως εξέθεσε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 39 των προτάσεών του, το κατάλληλο κριτήριο, υπό το πρίσμα των αντιρρήσεων της Επιτροπής, όπως αυτές διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της προκαταρκτικής εκτίμησής της, είναι κατά πόσον οι δεσμεύσεις είναι ικανές να άρουν τις εν λόγω αντιρρήσεις, χωρίς η ίδια η Επιτροπή να είναι υποχρεωμένη να αναζητήσει λύσεις λιγότερο επαχθείς ή ηπιότερες από τις προτεινόμενες δεσμεύσεις και, αφετέρου, ο δικαστικός έλεγχος της ανάλυσης των δεσμεύσεων από την Επιτροπή αφορά αποκλειστικά το αν το εν λόγω θεσμικό όργανο υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως (πρβλ. απόφαση της 29ης Ιουνίου 2010, Επιτροπή κατά Alrosa, C-441/07 P, EU:C:2010:377, σκέψη 42).

48 Κατά συνέπεια, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 97 των προτάσεών του, ο έλεγχος αυτός δεν αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι η ανάλυση της Επιτροπής είναι απαλλαγμένη από οποιαδήποτε παρατυπία, καθόσον της έχει παρασχεθεί ένα ορισμένο περιθώριο εκτιμήσεως, υπό την προϋπόθεση ότι δεν γίνεται υπέρβαση των ορίων του προδήλου.

49 Εξάλλου, σε διαδικαστικό επίπεδο, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το άρθρο 9 του κανονισμού 1/2003 παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να καθορίζει ελεύθερα τη μορφή που πρέπει να έχει η «προκαταρκτική της εκτίμηση», η οποία μνημονεύεται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού. Στην πράξη, όπως επιβεβαίωσε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση,

η εκτίμηση αυτή αντιστοιχεί συχνά σε κοινοποίηση αιτιάσεων που απευθύνεται στην επιχείρηση στην οποία προσάπτονται συμπεριφορές αντίθετες προς το άρθρο 101 ή το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, βάσει του άρθρου 7 του κανονισμού. Στην περίπτωση αυτή, όπως εν προκειμένω, εφαρμόζεται η νομολογία σχετικά με τα διαδικαστικά στάδια, δεδομένου ότι καμία διάταξη του εν λόγω κανονισμού δεν δικαιολογεί τη διαφορετική μεταχείριση μιας κοινοποίησης αιτιάσεων ανάλογα με το αν χρησιμεύει ως βάση για απόφαση που λαμβάνεται βάσει του άρθρου 7 ή του άρθρου 9 του κανονισμού, στο μέτρο που το άρθρο 9 δεν προβλέπει, ιδίως, τη δυνατότητα επανεξέτασης της προκαταρκτικής εκτίμησης.

50 Συναφώς, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η κοινοποίηση των αιτιάσεων αποτελεί διαδικαστικό και προπαρασκευαστικό έγγραφο το οποίο, προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματική άσκηση των δικαιωμάτων άμυνας, ορίζει το αντικείμενο της διοικητικής διαδικασίας που κινεί η Επιτροπή, εμποδίζοντάς την κατά τον τρόπο αυτόν να προβάλει άλλες αιτιάσεις με την απόφαση που περατώνει την οικεία διαδικασία. Συνεπώς, η κοινοποίηση των αιτιάσεων, λόγω της φύσεώς της, είναι προσωρινή και ενδέχεται να τροποποιηθεί κατά την αξιολόγηση στην οποία θα προβεί εν συνεχεία η Επιτροπή βάσει των παρατηρήσεων που θα της υποβάλουν ως απάντηση τα μέρη και βάσει άλλων πραγματικών διαπιστώσεων. Ειδικότερα, η Επιτροπή οφείλει να λαμβάνει υπόψη της τα στοιχεία που προκύπτουν από ολόκληρη τη διοικητική διαδικασία είτε για να παραιτηθεί από αβάσιμες αιτιάσεις είτε για να προσαρμόσει και να συμπληρώσει, τόσο από πραγματική όσο και από νομική άποψη, την επιχειρηματολογία της προς στήριξη των αιτιάσεων στις οποίες εμμένει (απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2021, Qualcomm και Qualcomm Europe κατά Επιτροπής, C-466/19 P, EU:C:2021:76, σκέψη 66 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

51 Επομένως, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να εξηγήσει, σε απόφαση που εκδίδει κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003, τους λόγους για τους οποίους παραιτήθηκε από μία ή περισσότερες αιτιάσεις που αντιστοιχούσαν σε ορισμένες από τις αρχικές αντιρρήσεις της, είτε έναντι της επιχείρησης της οποίας οι δεσμεύσεις κατέστησαν υποχρεωτικές, μόνης αποδέκτριας της κοινοποίησης αιτιάσεων και, γενικότερα, της προκαταρκτικής εκτίμησης του άρθρου 9, είτε έναντι τρίτων ενδιαφερομένων (πρβλ. απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2021, Qualcomm και Qualcomm Europe κατά Επιτροπής, C-466/19 P, EU:C:2021:76, σκέψη 67 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

52 Φυσικά, τούτο δεν εμποδίζει την Επιτροπή να θεωρήσει, με δική της πρωτοβουλία, ότι είναι χρήσιμο να παράσχει σχετικές ενδείξεις, για την καλύτερη κατανόηση της απόφασης αυτής.

2. Επί του αιτήματος της Επιτροπής περί αντικατάστασης σκεπτικού

53 Στη σκέψη 83 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι «υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως και, ειδικότερα, ελλείψει αναθεωρημένης προκαταρκτικής εκτιμήσεως, το άρθρο 9 του κανονισμού 1/2003 επέβαλε στην Επιτροπή, αντιθέτως προς όσα η ίδια υποστηρίζει, να επικαλεστεί λόγους που να δικαιολογούν τη μη ανάληψη δεσμεύσεως ως απάντηση στις αιτιάσεις ως προς τον αγωγό Yamal». Το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε περαιτέρω, στη σκέψη 85 της ίδιας απόφασης ότι, «[ε]ν πάση περιπτώσει, εν προκειμένω, πρέπει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή παρέθεσε τους λόγους για τους οποίους δεν επέβαλε την ανάληψη δεσμεύσεως ως απάντηση στις αιτιάσεις ως προς τον αγωγό Yamal, οι οποίοι συνίστανται στους δύο δικαιολογητικούς λόγους που αναφέρονται στην αιτιολογική σκέψη 138 της [επίδικης] αποφάσεως», ήτοι στην απόφαση πιστοποιήσεως και στον διακυβερνητικό χαρακτήρα των σχέσεων στον τομέα του φυσικού αερίου στην Πολωνία.

54 Με το υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι η ανάλυση αυτή συνιστούσε πλάνη περί το δίκαιο, αλλά επισήμανε ότι δεν ασκούσε επιρροή στο διατακτικό της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και δεν μπορούσε, ως εκ τούτου, να έχει ως αποτέλεσμα την αναίρεσή της. Ως εκ τούτου, ζήτησε από το Δικαστήριο να αντικαταστήσει το σκεπτικό ως προς το σημείο αυτό.

55 Πρέπει να γίνει δεκτό το αίτημα αυτό και να κριθεί, υπό το πρίσμα των εκτιμήσεων που εκτίθενται στις σκέψεις 49 έως 52 της παρούσας απόφασης, ότι εσφαλμένως το Γενικό Δικαστήριο αναφέρθηκε στην ανάγκη, σε περίπτωση που η Επιτροπή παραιτηθεί από ορισμένες αιτιάσεις που περιλαμβάνονταν στην ΚΑ, η οποία χρησίμευε ως προκαταρκτική εκτίμηση κατά την έννοια του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 1/2003, να αποσταλεί αναθεωρημένη προκαταρκτική εκτίμηση.

56 Ωστόσο, η πλάνη αυτή δεν επηρέασε, πράγματι, το διατακτικό της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο ορθώς επισήμανε ότι η Επιτροπή είχε αιτιολογήσει την επίδικη απόφαση όσον αφορά τους λόγους για τους οποίους απέσυρε τις αιτιάσεις ως προς τον αγωγό Yamal, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 53 της παρούσας απόφασης, πράγμα που μπορούσε να πράξει.

57 Επισημαίνεται περαιτέρω ότι, λόγω της παραίτησης από τις αιτιάσεις αυτές, μόνο στο μέτρο που θα αποδείξει η Orlen ότι η εν λόγω παραίτηση κατέστησε προδήλως ανεπαρκείς τις δεσμεύσεις που ανέλαβε η Gazprom και ενέκρινε η Επιτροπή, δύναται η Orlen να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της επίδικης απόφασης εξ αιτίας της εν λόγω παραίτησης.

3. Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως

58 Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως, ο οποίος αφορά παράβαση του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003, αποτελείται από τρία σκέλη.

α) Επί του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

1) Επιχειρήματα των διαδίκων

59 Με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Orlen υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 9 του κανονισμού 1/2003, καθόσον έκρινε ότι η Επιτροπή είχε εκτιμήσει ορθώς την επάρκεια των δεσμεύσεων που προτάθηκαν από την η Gazprom, μολονότι οι εν λόγω δεσμεύσεις δεν είχαν άρει τις αντιρρήσεις που είχε διατυπώσει με την ΚΑ και δεν παρείχαν, ως εκ της φύσεώς τους, πλαίσιο ικανό να αποτρέψει παρόμοιες μελλοντικές παραβάσεις. Πλην όμως, εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να εξακριβώσει αν η Επιτροπή είχε αναλύσει τον επαρκή χαρακτήρα των δεσμεύσεων αυτών υπό το πρίσμα των προβλημάτων ανταγωνισμού που είχε εντοπίσει με την ΚΑ

60 Ειδικότερα, η Orlen εκτιμά ότι, στις σκέψεις 208, 209 και 237 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο ανέλυσε την επάρκεια των εν λόγω δεσμεύσεων διαχωρίζοντάς τις πλήρως από την ΚΑ.

61 Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, ήτοι την εμπιστοσύνη της Orlen ως προς το ότι η απόφαση που καθιστά τις ίδιες δεσμεύσεις υποχρεωτικές, μολονότι δεν έχει τον ίδιο χαρακτήρα με απόφαση που στηρίζεται στο άρθρο 7 του κανονισμού 1/2003, αίρει όλες τις αντιρρήσεις της Επιτροπής και θέτει τέρμα στις παραβάσεις της Gazprom.

62 Η Επιτροπή αμφισβητεί την ως άνω επιχειρηματολογία.

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

63 Η επιχειρηματολογία της Orlen δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

64 Πρώτον, συνάγεται, τουλάχιστον εμμέσως, ότι η Orlen, βάλλοντας κατά της παράλειψης του Γενικού Δικαστηρίου να λάβει πλήρως υπόψη, για την εκτίμηση της επάρκειας των δεσμεύσεων που ανέλαβε η Gazprom, τις αιτιάσεις που διατυπώθηκαν στην ΚΑ, περιλαμβάνει και τις αιτιάσεις ως προς τον αγωγό Yamal, από τις οποίες παραιτήθηκε η Επιτροπή πριν από την έκδοση της επίδικης απόφασης, όπως τούτο προκύπτει από τη σκέψη 17 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η οποία παρατίθεται στη σκέψη 2 της παρούσας απόφασης. Επομένως, η επιχειρηματολογία αυτή είναι εν μέρει αλυσιτελής.

65 Δεύτερον, όπως ορθώς παρατήρησε η Επιτροπή, η Orlen δεν αποδεικνύει, στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, την ύπαρξη πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως στο πλαίσιο της εκ μέρους της Επιτροπής αξιολόγησης της επάρκειας των δεσμεύσεων που πρότεινε η Gazprom προκειμένου να άρει τις αντιρρήσεις που είχαν διατυπωθεί στην ΚΑ, ούτε προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν επέκρινε τέτοια πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Η Orlen περιορίζεται σε απλούς ισχυρισμούς επ' αυτού. Όπως όμως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 47 και 48 της παρούσας απόφασης, ο δικαστικός έλεγχος απόφασης εκδοθείσας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003 αφορά αποκλειστικώς το ζήτημα αν η Επιτροπή υπέπεσε σε τέτοια πλάνη, πράγμα το οποίο πρέπει να αποδειχθεί συγκεκριμένα από τον διάδικο που προβάλλει τον σχετικό ισχυρισμό.

66 Τρίτον, οι επικρίσεις της Orlen σχετικά με την έλλειψη ανάλυσης προοπτικών για την εκτίμηση της επάρκειας των δεσμεύσεων που πρότεινε η Gazprom, αφενός, δεν αποδεικνύουν την ύπαρξη πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως ως προς το ζήτημα αυτό και, αφετέρου, αφορούν συμπεράσματα που συνήγαγε το Γενικό Δικαστήριο από μη αμφισβητούμενες από την Orlen πραγματικές διαπιστώσεις, ήτοι ότι, τουλάχιστον για ορισμένες από τις σχετικές συμβάσεις, δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι περιλάμβαναν αναφορές, στις ρήτρες καθορισμού ή αναθεώρησης των τιμών, σε ανταγωνιστικές και σαφώς καθορισμένες τιμές αναφοράς. Εξ αυτού το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε ανελέγκτως ότι το γεγονός ότι δεν υφίστατο, στις ρήτρες αναθεώρησης των τιμών, μια σαφώς καθορισμένη, ανταγωνιστική και δημοσίως διαθέσιμη τιμή αναφοράς, όπως αντιθέτως ήταν οι τιμές στις ανταγωνιστικές πλατφόρμες διαπραγμάτευσης φυσικού αερίου, ήταν ένας από τους κύριους παράγοντες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε μη δίκαιες τιμές στις πέντε ΧΚΑΕ που επηρεάζονταν από τις τιμολογιακές πρακτικές.

67 Τέταρτον, ο ισχυρισμός ότι το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε την επιλογή της Επιτροπής να επιτρέψει τη μεταγενέστερη διόρθωση των προταθεισών δεσμεύσεων στηρίζεται σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλόμενης αλλά και της επίδικης απόφασης. Κατά πρώτον, η απλή μνεία, στη σκέψη 423 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, του ότι τα θεσμικά όργανα της Ένωσης ή οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές στον τομέα του φυσικού αερίου μπορούν να παρεμβαίνουν προκειμένου να τροποποιήσουν τη νομοθεσία στον τομέα αυτόν ή, ενδεχομένως, προκειμένου να

διασφαλίσουν την τήρησή της, δεν σχετίζεται, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Orlen, με τη δυνατότητα διόρθωσης των εν λόγω δεσμεύσεων. Κατά δεύτερον, το γεγονός και μόνον ότι η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι επίμαχες δεσμεύσεις ενδέχεται να οδηγήσουν, σε περίπτωση μη τήρησής τους από την ενδιαφερόμενη επιχείρηση, σε εκ νέου κίνηση της διαδικασίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 δεν εκφράζει βούληση ex post συμπλήρωσης των εν λόγω δεσμεύσεων αλλά βούληση διασφάλισης της τήρησή τους.

68 Πέμπτον, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης περιλαμβάνεται στις θεμελιώδεις αρχές της Ένωσης και ότι η δυνατότητα επίκλησής της παρέχεται σε όλους τους επιχειρηματίες στους οποίους ένα θεσμικό όργανο, παρέχοντάς τους συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις, δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες (απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2017, Timab Industries και CFPR κατά Επιτροπής, C-411/15 P, EU:C:2017:11, σκέψη 134 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

69 Πλην όμως, ένας επιχειρηματίας δεν μπορεί να στηριχθεί στο περιεχόμενο μιας κοινοποίησης αιτιάσεων, της οποίας ο προπαρασκευαστικός και προσωρινός χαρακτήρας υπομνήσθηκε στη σκέψη 50 της παρούσας απόφασης, ακόμη και όταν αυτή επέχει θέση προκαταρκτικής εκτίμησης, της οποίας η ονομασία αντικατοπτρίζει τον μη οριστικό χαρακτήρα, προκειμένου να θεωρήσει ότι η Επιτροπή του παρέσχε συγκεκριμένες διαβεβαιώσεις ως προς το ότι το σύνολο των αντιρρήσεων που περιλαμβάνονται σε τέτοια έγγραφα αντιστοιχεί σε δεσμεύσεις που περιλαμβάνονται στην τελική απόφαση (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2017, Timab Industries και CFPR κατά Επιτροπής, C-411/15 P, EU:C:2017:11, σκέψη 135 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

70 Επομένως, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

β) Επί του δευτέρου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

1) Επιχειρήματα των διαδίκων

71 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Orlen υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε προδήλως, σε πολλές περιπτώσεις, τα πραγματικά περιστατικά, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα την εσφαλμένη εφαρμογή του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003, και έκρινε εσφαλμένως ότι η Επιτροπή δεν είχε υποπέσει σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά την επάρκεια των δεσμεύσεων που πρότεινε η Gazprom.

72 Συγκεκριμένα, κατ' αρχάς, εσφαλμένως έκρινε το Γενικό Δικαστήριο ότι η πρακτική της Gazprom συνίστατο κατ' ουσίαν στην παρεμπόδιση των εισαγωγών φυσικού αερίου, ενώ οι πρακτικές της αποσκοπούσαν κυρίως, στην πραγματικότητα, όπως περιγράφεται ρητώς στην ΚΑ, στην παρεμπόδιση της επανεξαγωγής φυσικού αερίου από τους φορείς εκμετάλλευσης των επίμαχων ΧΚΑΕ, γεγονός που είχε άμεσες επιπτώσεις στη ροή της χονδρικής αγοράς φυσικού αερίου. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Γενικό Δικαστήριο παρέβλεψε την ουσία του ζητήματος των εδαφικών περιορισμών που εφάρμοζε η Gazprom, οι οποίοι μνημονεύονταν στην ΚΑ και δεν συνίσταντο στην παρεμπόδιση των εισαγωγών φυσικού αερίου προς τις ΧΚΑΕ, αλλά στην παρεμπόδιση της μεταπώλησής του από αυτές. Η Orlen υποστηρίζει ότι, αν δεν είχε λάβει χώρα η ως άνω παραμόρφωση, το Γενικό Δικαστήριο θα ήταν υποχρεωμένο να δεχθεί ότι η Gazprom δεν είχε απαντήσει προσηκόντως στις αιτιάσεις ως προς τους εδαφικούς περιορισμούς που διατυπώθηκαν στην ΚΑ.

73 Εν συνεχεία, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι η Επιτροπή είχε προσδιορίσει, στην ΚΑ, τέσσερις μορφές εξωσυμβατικών πρακτικών και είχε αποσιωπήσει την απειλή αντιποίνων, διαφόρων ειδών, εκ μέρους της Gazprom, πράγμα που το οδήγησε να εκτιμήσει εσφαλμένως ότι η δέσμευση της Gazprom η οποία δεν κάλυπτε όλες τις αντιρρήσεις της Επιτροπής που αναφέρονταν στην ΚΑ ήταν εντούτοις επαρκής.

74 Τέλος, κατά την Orlen, εσφαλμένως επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο ότι το γεγονός ότι τα εθνικά δικαστήρια μπορούν να κάνουν δεκτή αίτηση για την αναγνώριση της ακυρότητας διαιτητικής απόφασης όταν εκτιμούν ότι μια τέτοια απόφαση είναι αντίθετη προς το άρθρο 102 ΣΛΕΕ ή προς απόφαση στηριζόμενη στο άρθρο 9 του κανονισμού 1/2003 μπορούσε να ωθήσει τα διαιτητικά δικαστήρια στο να διασφαλίσουν ότι οι αποφάσεις τους είναι σύμφωνες με τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ, ενώ η διαπίστωση αυτή είναι υποθετική και δεν τεκμηριώνεται.

75 Η Επιτροπή αμφισβητεί την ως άνω επιχειρηματολογία.

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

76 Πρέπει να επισημανθεί εκ νέου ότι ο σκοπός που επιδιώκει η Επιτροπή, όταν εκδίδει απόφαση με την οποία καθιστά υποχρεωτικές τις δεσμεύσεις μιας επιχείρησης, βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 1/2003, είναι η άρση των αντιρρήσεων που διατύπωσε όσον αφορά την ύπαρξη συμπεριφορών αντίθετων προς τους κανόνες του ανταγωνισμού και, για λόγους οικονομίας της διαδικασίας, η ταχεία επίτευξη, χάρη στις δεσμεύσεις αυτές, ικανοποιητικής λειτουργίας του ανταγωνισμού στη σχετική αγορά. Ωστόσο, εν προκειμένω, μετά την έκδοση της επίδικης απόφασης, τα εγκριθέντα από την Επιτροπή μέτρα, προκειμένου να καθιερωθούν στην πολωνική αγορά στην οποία δραστηριοποιείται η Orlen όροι εφοδιασμού και διανομής του φυσικού αερίου που καλύπτουν πλήρως τις απαιτήσεις του ανταγωνισμού, ενδέχεται να μην παρήγαγαν εξαρχής τα αποτελέσματά τους ή να μην ανταποκρίθηκαν στις υποκειμενικές προσδοκίες συγκεκριμένου επιχειρηματία, εν προκειμένω της Orlen. Ωστόσο, δεν μπορεί να συναχθεί εξ αυτού ότι η επίδικη απόφαση ενέχει πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, την οποία το Γενικό Δικαστήριο δεν επέκρινε.

77 Ειδικότερα, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς αξιολόγησε τις εισαγωγές φυσικού αερίου από τη Γερμανία προς την Πολωνία στο πλαίσιο της εκτίμησης της υποχρέωσης τροποποίησης των σημείων παράδοσης, όπως είχε ήδη αναφερθεί στην αιτιολογική σκέψη 170 της επίδικης απόφασης. Επομένως, δεν αμφισβητείται ότι, μετά την έκδοση της ΚΑ, η Πολωνία επωφελήθηκε σε σημαντικό βαθμό από τη βελτίωση της διασυνοριακής υποδομής μεταφοράς φυσικού αερίου, δεδομένου ότι οι εισαγωγές κατέστησαν δυνατές χωρίς να μεταβληθεί το σημείο παράδοσης. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά τον έλεγχο της εκ μέρους της Επιτροπής εκτίμησης του ζητήματος των εισαγωγών φυσικού αερίου προς την Πολωνία σε σχέση με την αξιολόγηση της επάρκειας της μη ανάληψης δεσμεύσεων από την Gazprom όσον αφορά τη δημιουργία μεγαλύτερου αριθμού σημείων παράδοσης τα οποία θα μπορούσαν να μεταβληθούν και να επηρεάσουν την Πολωνία.

78 Μολονότι η Orlen υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη, όσον αφορά την αξιολόγηση της επάρκειας των δεσμεύσεων της Gazprom, πράξεις όπως οι διάφορες απειλές αντιποίνων εκ μέρους της Gazprom, προκύπτει ότι το επιχείρημα αυτό είναι αβάσιμο, δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο μνημόνευσε, συγκεκριμένα, τέτοιες συμπεριφορές στη σκέψη 95 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

79 Τέλος, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι τα διαιτητικά δικαστήρια θα τείνουν να διασφαλίσουν ότι η εκδοθησόμενη διαιτητική απόφαση θα είναι σύμφωνη προς το άρθρο 102 ΣΛΕΕ, η δε εκτίμηση αυτή δεν είναι ικανή, εν πάση περιπτώσει, να επιφέρει την αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

80 Επομένως, το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

γ) Επί του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως

81 Με το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, η Orlen υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη την υποχρέωση της Επιτροπής να ενεργήσει, στο πλαίσιο της άσκησης της νόμιμης εξουσίας της εκτίμησης περίπλοκων οικονομικών και τεχνικών ζητημάτων, τηρουμένων των διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ και των θεμελιωδών αρχών της έννομης τάξης της Ένωσης. Η αρχή της ενεργειακής αλληλεγγύης, η οποία απορρέει από το άρθρο 194 ΣΛΕΕ και αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, συγκαταλέγεται μεταξύ των θεμελιωδών αυτών αρχών. Επομένως, η διακριτική ευχέρεια που διαθέτει η Επιτροπή στον τομέα αυτόν περιορίζεται από την υποχρέωση που υπέχει να ενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ και τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης.

82 Η Orlen υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο, περιορίζοντας τα κριτήρια που έπρεπε να καθοδηγούν την Επιτροπή κατά την εξέταση των επίμαχων δεσμεύσεων, παρέβη το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 1/2003, διότι η Επιτροπή, στηριζόμενη σε υπερβολικά στενή ερμηνεία των κατευθυντήριων γραμμών που απορρέουν από τις αποφάσεις της 29ης Ιουνίου 2010, Επιτροπή κατά Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2010:377), και της 15ης Σεπτεμβρίου 2016, Morningstar κατά Επιτροπής (T-76/14, EU:T:2016:481), όχι μόνον δεν έλαβε υπόψη την αρχή της ενεργειακής αλληλεγγύης, αλλά και παρέβλεψε το ότι η φύση της υπόθεσης εμπίπτει στον τομέα της ενέργειας.

83 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα ως άνω επιχειρήματα.

84 Το Δικαστήριο κρίνει σκόπιμο να εξετάσει το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως από κοινού με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως.

4. Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

85 Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως της Orlen αφορά παράβαση του άρθρου 194 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 9 του κανονισμού 1/2003. Ειδικότερα, προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πολλαπλή πλάνη κατά την ερμηνεία του άρθρου 194 ΣΛΕΕ.

86 Από την πλέον πρόσφατη νομολογία, η οποία αποτυπώνεται στην απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Γερμανία κατά Επιτροπής (C-848/19 P, EU:C:2021:598, σκέψεις 43, 44, 47, 50 και 51), προκύπτει ότι η αρχή της αλληλεγγύης που κατοχυρώνεται στο ως άνω άρθρο διαπνέει όλους τους σκοπούς της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα της ενέργειας, συνδέοντάς τους και εξασφαλίζοντας τη συνοχή τους και ότι οι πράξεις που εκδίδουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής στο πλαίσιο της πολιτικής αυτής, πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα της αρχής της ενεργειακής αλληλεγγύης και βάσει της εν λόγω αρχής πρέπει να εκτιμάται η νομιμότητά τους, χωρίς να εξαρτάται η εφαρμογή τους από την επίκληση ζητημάτων

που εμπίπτουν στον τομέα της ενέργειας κατά τη διαδικασία που διεξάγει η Επιτροπή. Η εν λόγω αρχή δεν μπορεί να εξομοιωθεί με την απαίτηση διασφάλισης του εφοδιασμού ή να περιοριστεί στην απαίτηση αυτή.

87 Επομένως, η ορθή ερμηνεία του άρθρου 194 ΣΛΕΕ συνοψίζεται σε έλεγχο που περιλαμβάνει τρία στάδια. Πρώτον, πρέπει να εκτιμηθεί αν πρόκειται για πράξη που εμπίπτει στον τομέα της ενέργειας. Δεύτερον, ανεξαρτήτως του αν τα μέρη επικαλέστηκαν ή όχι ζητήματα σχετικά με τον εν λόγω τομέα, τα όργανα της Ένωσης οφείλουν να εξακριβώσουν αν η έκδοση της πράξης θα έθιγε τα συμφέροντα των διαφόρων εμπλεκομένων φορέων. Τρίτον, πρέπει να εκτιμηθεί αν τα οφέλη που απορρέουν από την έκδοση της πράξης αντισταθμίζουν τις επιπτώσεις της.

88 Εν προκειμένω, κατά την Orlen, δεν αμφισβητείται ότι η επίδικη απόφαση εμπίπτει στον τομέα της ενέργειας, δεδομένου ότι, με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή υποχρέωσε την Gazprom να τροποποιήσει τους όρους συνεργασίας της με τους σχετικούς πελάτες και ότι, ως εκ τούτου, η ως άνω απόφαση επηρέασε την αγορά φυσικού αερίου της Ένωσης και τις συνθήκες που επικρατούσαν σε αυτήν για τουλάχιστον οκτώ έτη μετά την έκδοσή της. Εξάλλου, η Επιτροπή παρουσίασε τη διαδικασία που οδήγησε στην έκδοση της ίδιας απόφασης ως ουσιώδες στοιχείο των μέτρων προώθησης μιας ανοικτής και ολοκληρωμένης αγοράς για το αέριο. Ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο, όπως και η Επιτροπή, παρέβλεψε πλήρως το ότι η επίδικη απόφαση ενέπιπτε στον τομέα της ενέργειας και υπονόησε εσφαλμένως, μεταξύ άλλων, ότι η Επιτροπή δεν δεσμευόταν, στο πλαίσιο της εξέτασης των δεσμεύσεων της Gazprom, από την αρχή της ενεργειακής αλληλεγγύης. Πλην όμως, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι η εφαρμογή της αρχής αυτής αποκλείεται ή περιορίζεται στο πλαίσιο της δράσης της Επιτροπής που θεμελιώνεται στον κανονισμό 1/2003, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 9 αυτού, όταν η εν λόγω δράση μπορεί να χαρακτηριστεί ως δράση που εμπίπτει στον τομέα της ενέργειας.

89 Κατά την Orlen, η προσέγγιση του Γενικού Δικαστηρίου στερεί από το άρθρο 194 ΣΛΕΕ κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα όσον αφορά τη δράση της Επιτροπής για την υλοποίηση τόσο των σκοπών του δικαίου του ανταγωνισμού ευρεία εννοία όσο και των σκοπών που συνδέονται με τη λειτουργία της αγοράς ενέργειας της Ένωσης. Η παράλειψη ανάλυσης των ως άνω δεσμεύσεων υπό το πρίσμα της εν λόγω αρχής καθιστά επίσης άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας το άρθρο 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 1/2003.

90 Η Επιτροπή αμφισβητεί την ως άνω επιχειρηματολογία.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

91 Υπενθυμίζεται ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, από κανένα στοιχείο δεν συνάγεται ότι η αρχή της αλληλεγγύης του άρθρου 194, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ δεν μπορεί, αυτή καθεαυτήν, να παραγάγει δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα για τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της Ένωσης. Αντιθέτως, η αρχή αυτή, όπως προκύπτει από το ίδιο το γράμμα και τη δομή της ως άνω διάταξης, διαπνέει όλους τους σκοπούς της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα της ενέργειας, συνδέοντάς τους και εξασφαλίζοντας τη συνοχή τους (απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Γερμανία κατά Πολωνίας, C-848/19 P, EU:C:2021:598, σκέψη 43).

92 Συνεπώς, ειδικότερα, οι πράξεις που εκδίδουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της Επιτροπής στο πλαίσιο της πολιτικής αυτής, πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα της αρχής της ενεργειακής αλληλεγγύης και βάσει της αρχής αυτής πρέπει να εκτιμάται η νομιμότητά τους (απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Γερμανία κατά Πολωνίας, C-848/19 P, EU:C:2021:598, σκέψη 44).

93 Η εν λόγω αρχή, όπως και οι γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, αποτελεί κριτήριο εκτίμησης της νομιμότητας των μέτρων που λαμβάνουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης (απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Γερμανία κατά Πολωνίας, C-848/19 P, EU:C:2021:598, σκέψη 45).

94 Επομένως, τόσο τα θεσμικά όργανα της Ένωσης όσο και τα κράτη μέλη πρέπει να λαμβάνουν υπόψη, στο πλαίσιο της εγκαθίδρυσης ή της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και, ιδίως, της αγοράς του φυσικού αερίου, την αρχή της ενεργειακής αλληλεγγύης, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 194 ΣΛΕΕ, μεριμνώντας ώστε να διασφαλίζεται ο ενεργειακός εφοδιασμός εντός της Ένωσης, πράγμα που συνεπάγεται όχι μόνον την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, όταν αυτές δημιουργούνται, αλλά και τη λήψη μέτρων για την αποτροπή καταστάσεων κρίσης. Προς τούτο, είναι αναγκαίο να αξιολογηθεί η ύπαρξη κινδύνων για τα ενεργειακά συμφέροντα των κρατών μελών και της Ένωσης, και ιδίως για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού (απόφαση της 15ης Ιουλίου 2021, Γερμανία κατά Πολωνίας, C-848/19 P, EU:C:2021:598, σκέψη 69).

95 Εν προκειμένω, πρώτον, στη σκέψη 420 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε ότι η ανάληψη δεσμεύσεων κατόπιν διαδικασίας βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 1/2003 δεν θα μπορούσε να οδηγήσει σε αποτέλεσμα αντίθετο προς τις ειδικές διατάξεις των Συνθηκών. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε, αφενός, ότι η Επιτροπή, ενεργώντας βάσει της ως άνω διάταξης, όφειλε ωστόσο να συμμορφωθεί προς την υποχρέωση να ενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ και τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης και, αφετέρου, ότι σε αυτήν εναπέκειτο να εξακριβώσει αν οι προταθείσες στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής δεσμεύσεις αντέβαιναν, αυτές καθεαυτές, στις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του άρθρου 194, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

96 Οι εν λόγω υποχρεώσεις συνεπάγονται, όπως εξέθεσε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 58 των προτάσεών του, ότι η Επιτροπή δεν θα μπορούσε να αποδεχθεί δεσμεύσεις οι οποίες θα καταστρατηγούσαν ενδεχομένως το άρθρο 194 ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, θα υπονόμευαν τους επιδιωκόμενους με την αρχή της ενεργειακής αλληλεγγύης σκοπούς ή τη διασφάλιση του ενεργειακού εφοδιασμού της Ένωσης, παρά το ότι οι δεσμεύσεις αυτές θα μπορούσαν να άρουν τις σχετικές με τον ανταγωνισμό αντιρρήσεις της Επιτροπής εντός της σχετικής αγοράς. Τούτο ωστόσο δεν σημαίνει ότι η Επιτροπή έχει την εξουσία, ενεργώντας ως ρυθμιστική αρχή ανταγωνισμού στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπεται στον κανονισμό 1/2003, να επιβάλει υποχρεώσεις ανεξάρτητες και πέραν εκείνων που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των προβλημάτων ανταγωνισμού που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο της έρευνας που η ίδια διεξήγαγε, απαιτώντας στη βάση αυτή πλέον επαχθείς δεσμεύσεις.

97 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αρνούμενο, στη σκέψη 422 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, να εξομοιώσει την εκ μέρους της Επιτροπής εφαρμογή της αρχής της ενεργειακής αλληλεγγύης με την επιβολή σ' αυτήν σχετικών θετικών υποχρεώσεων οι οποίες βαίνουν πέραν του πλαισίου των αιτιάσεων που προβλήθηκαν κατά της Gazprom ή με την επιβολή πλέον επαχθών δεσμεύσεων.

98 Εξάλλου, η Orlen δεν διευκρινίζει με ποιον τρόπο η επίδικη απόφαση παραβλέπει τους ειδικούς σκοπούς της ενεργειακής πολιτικής της Ένωσης.

99 Συναφώς, το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν επικαλέστηκε ρητώς στην αρχή της ενεργειακής αλληλεγγύης στην επίδικη απόφαση δεν σημαίνει ότι δεν την έλαβε υπόψη και ότι η απόφαση αυτή δεν την τηρεί.

100 Αντιθέτως, η επίδικη απόφαση περιέχει στοιχεία από τα οποία προκύπτει σαφώς ότι η Επιτροπή, κατά τον χρόνο έκδοσης της, έλαβε υπόψη τους σκοπούς της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα της ενέργειας, μεριμνώντας, μεταξύ άλλων, προκειμένου να διασφαλίσει την ελεύθερη διασυνοριακή ροή του φυσικού αερίου και την παροχή εναλλακτικών πηγών προμήθειας στους καταναλωτές των επίμαχων ΧΚΑΕ από γειτονικές χώρες, καθώς και προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι τιμές δεν θα αποκλίνουν από τους δείκτες ανταγωνισμού της Δυτικής Ευρώπης, όταν εκτίμησε την επάρκεια των δεσμεύσεων της Gazprom.

101 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως και, κατά συνέπεια, να απορριφθεί ο πρώτος λόγος αναιρέσεως στο σύνολό του καθώς και ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως.

5. Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

102 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος αφορά παράβαση του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 1/2003, η Orlen υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε εσφαλμένως την έννοια της «πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως» κατά την εξέταση της εκτίμησης, εκ μέρους της Επιτροπής, των περίπλοκων οικονομικών και τεχνικών ζητημάτων που αφορούσαν την ανάλυση της επάρκειας των δεσμεύσεων της Gazprom. Η έννοια αυτή αντιστοιχεί, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, σε τέσσερις περιπτώσεις, ήτοι στην εσφαλμένη εκτίμηση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών επί των οποίων στηρίζεται η ανάλυση του φορέα που λαμβάνει την απόφαση, στη μη συνεκτίμηση, από τον εν λόγω φορέα, ουσιωδών στοιχείων, στο γεγονός ότι η ανάλυση αυτή στηρίχθηκε σε στοιχείο που δεν ασκεί επιρροή και στη μη τήρηση τον απαιτήσεων σχετικά με τον βαθμό απόδειξης. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Γενικό Δικαστήριο οφείλει, μεταξύ άλλων, να εκτιμήσει αν τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίχθηκε η Επιτροπή είναι αρκούντως ακριβή, αξιόπιστα και συγκλίνοντα, αν αποτελούν ένα σύνολο κρίσιμων στοιχείων που πρέπει να ληφθούν υπόψη για να αξιολογηθεί μια περίπλοκη κατάσταση, αν είναι ικανά να θεμελιώσουν τα εξ αυτών αντλούμενα συμπεράσματα της Επιτροπής και, τέλος, αν καθιστούν δυνατή, βάσει των ποιοτικών τους χαρακτηριστικών, τη διενέργεια ανάλυσης των προοπτικών εξέλιξης της αγοράς.

103 Ο ως άνω λόγος αναιρέσεως αποτελείται από δύο σκέλη.

α) Επί του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως

1) Επιχειρήματα των διαδίκων

104 Με το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, το οποίο αφορά τη μη συνεκτίμηση, από το Γενικό Δικαστήριο, του σωρευτικού αποτελέσματος των σφαλμάτων της Επιτροπής στη σφαιρική ανάλυσή της σχετικά με την επάρκεια των δεσμεύσεων της Gazprom, η Orlen υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι η ανάγκη να ληφθεί υπόψη το εν λόγω σωρευτικό αποτέλεσμα προκύπτει από πάγια νομολογία του δικαστή της Ένωσης. Πλην όμως, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ότι μπορούσε να αξιολογήσει τα ως άνω σφάλματα ανεξάρτητα το ένα από το άλλο, ήτοι ότι μπορούσε να αναλύσει χωριστά κάθε μέτρο και κάθε δυνητικό σφάλμα της Επιτροπής, παραλείποντας κατ' αυτόν τον τρόποι να εκτιμήσει συνολικά τις ενέργειες του εν λόγω θεσμικού οργάνου. Βάσει των εν λόγω χωριστών αναλύσεων, το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν συνέτρεχε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, μολονότι η σωρευτική αξιολόγηση των εν λόγω σφαλμάτων θα είχε ως αποτέλεσμα να αναγνωρίσει την ύπαρξη τέτοιας πρόδηλης πλάνης, δεδομένου ότι τα διάφορα στοιχεία των δεσμεύσεων της Gazprom δεν ήταν ούτε μεμονωμένα ούτε χωρίς αντίκτυπο το ένα στο άλλο.

Συγκεκριμένα, οι δεσμεύσεις της Gazprom ως προς τις τιμολογιακές πρακτικές και τους εδαφικούς περιορισμούς αποτελούν περίπλοκους μηχανισμούς, που συντίθενται από στοιχεία τα οποία είναι σε μεγάλο βαθμό αλληλένδετα.

105 Μια τέτοια εσφαλμένη εφαρμογή των κριτηρίων ελέγχου της πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως υφίσταται ιδίως κατά την εκτίμηση, από το Γενικό Δικαστήριο, της απόσυρσης των αιτιάσεων ως προς τον αγωγό Yamal από την Επιτροπή.

106 Εν πάση περιπτώσει, η επίδικη απόφαση έπρεπε ομοίως να ακυρωθεί από το Γενικό Δικαστήριο, στο μέτρο που δεν αίρει όλες τις σχετικές με τον ανταγωνισμό αντιρρήσεις που διατύπωσε η Επιτροπή.

107 Η Επιτροπή αμφισβητεί την ως άνω επιχειρηματολογία.

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

108 Πρώτον, πρέπει να απορριφθούν διά παραπομπής στις σκέψεις 57 και 64 της παρούσας απόφασης τα επιχειρήματα που αφορούν την απόσυρση των αιτιάσεων ως προς τον αγωγό Yamal και την έλλειψη απαντήσεων στο σύνολο των αρχικών αντιρρήσεων της Επιτροπής που περιλαμβάνουν τις εν λόγω αιτιάσεις.

109 Δεύτερον, ο προσφεύγων που ζητεί την ακύρωση απόφασης που εξέδωσε η Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 9 του κανονισμού 1/2003 οφείλει να αποδείξει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Όμως, εν προκειμένω, η Orlen αρκείται σε μια αφηρημένη συλλογιστική που βασίζεται στην ιδέα της σώρευσης σφαλμάτων, χωρίς εντούτοις να αποδεικνύει συγκεκριμένα την κρισιμότητά τους. Επ' αυτού, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι η Orlen δεν είχε άλλωστε υποστηρίξει ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου ότι έπρεπε να είχε διενεργηθεί συνολική εκτίμηση όλων των σφαλμάτων που προσάπτονται στην Επιτροπή. Πράγματι, από τη σκέψη 398 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι μόνον η Overgas είχε προβάλει τέτοιο επιχείρημα, το οποίο εξετάστηκε και στη συνέχεια ορθώς απορρίφθηκε από το Γενικό Δικαστήριο.

110 Τρίτον, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Orlen, ούτε από την επίδικη απόφαση ούτε από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή ή το Γενικό Δικαστήριο δεν προέβησαν σε σφαιρική ανάλυση των δεσμεύσεων που δέχτηκε να αναλάβει η Gazprom.

111 Ειδικότερα, όσον αφορά την Επιτροπή, η σφαιρική προσέγγισή της στο πλαίσιο της εξέτασης των δεσμεύσεων προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 160 έως 164 της επίδικης απόφασης. Συναφώς, η επιλογή της Επιτροπής να παρουσιάσει χωριστά την αναλογικότητα κάθε δέσμευσης σε σχέση με τις αντιρρήσεις που η ίδια είχε επισημάνει δεν αρκεί για να θέσει υπό αμφισβήτηση τη σφαιρική αυτή προσέγγιση.

112 Όσον αφορά το Γενικό Δικαστήριο, από τις σκέψεις 195 έως 202 και 310 έως 319, αντιστοίχως, της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι προέβη σε σφαιρική εκτίμηση τόσο των δεσμεύσεων ως προς τις τιμολογιακές πρακτικές όσο και των δεσμεύσεων ως προς τους εδαφικούς περιορισμούς. Η σκέψη 398 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η οποία μνημονεύθηκε στη σκέψη 109 της παρούσας απόφασης, αποτελεί ένα ακόμη παράδειγμα συνολικής εκτίμησης προκειμένου να αξιολογηθεί κατά πόσον συντρέχει ενδεχομένως πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

113 Τέταρτον, πρέπει να απορριφθεί ο ισχυρισμός της Orlen ότι το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να διαπιστώσει ότι η πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως της Επιτροπής απέρρεε, εν προκειμένω, από τη σώρευση απλών σφαλμάτων στα οποία είχε υποπέσει. Τούτο θα μπορούσε να ισχύει μόνον εφόσον το Γενικό Δικαστήριο είχε διαπιστώσει ότι τουλάχιστον μία από τις δεσμεύσεις που είχε αποδεχθεί η Επιτροπή ήταν απρόσφορη και θα μπορούσε επίσης να θέσει υπό αμφισβήτηση και άλλες δεσμεύσεις και εφόσον αποδεικνυόταν ότι οι εν λόγω δεσμεύσεις συνδέονται μεταξύ τους. Πλην όμως, κάτι τέτοιο δεν ισχύει.

114 Μολονότι είναι αληθές ότι το Γενικό Δικαστήριο, στο πλαίσιο της εκ μέρους του εξέτασης της επάρκειας των δεσμεύσεων ως προς τα σημεία παράδοσης, επισήμανε ορισμένες παρατυπίες κατά την εκτίμηση των δεσμεύσεων αυτών από την Επιτροπή, εντούτοις, δεν έκρινε ότι οι παρατυπίες αυτές μπορούσαν να επηρεάσουν καθ' οιονδήποτε τρόπο την αποτελεσματικότητα των εν λόγω δεσμεύσεων. Όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 96 των προτάσεών του, οι επικρίσεις του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά την εκτίμηση της Επιτροπής αφορούν μάλλον τη μεθοδολογική προσέγγιση που υιοθέτησε η Επιτροπή στο πλαίσιο της ανάλυσής της παρά την ανεπάρκεια των δεσμεύσεων.

115 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί, όπως υπογραμμίστηκε στη σκέψη 48 της παρούσας απόφασης, ότι η ύπαρξη πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως δεν μπορεί να αντιστοιχεί στην ύπαρξη απλής παρατυπίας ή παράλειψης εκ μέρους της Επιτροπής, δεδομένου ότι πρέπει να συντρέχει ορισμένος βαθμός σοβαρότητας, δυνάμενος να θέσει υπό αμφισβήτηση τη βασιμότητα της ανάλυσης της Επιτροπής.

116 Ως εκ τούτου, το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

β) Επί του δευτέρου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως

1) Επιχειρήματα των διαδίκων

117 Με το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως, με το οποίο προβάλλεται ότι δεν ελήφθη υπόψη ο μελλοντικός χαρακτήρας των δεσμεύσεων της Gazprom στο πλαίσιο της ανάλυσης της επάρκειας των διαφόρων στοιχείων που τις συγκροτούν, η Orlen υποστηρίζει ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, όσον αφορά τις δεσμεύσεις που αποσκοπούν στην άρση των αντιρρήσεων στον τομέα του ανταγωνισμού (ήτοι παύση των αντίθετων προς τον ανταγωνισμό πρακτικών που εντόπισε η Επιτροπή στην προκαταρκτική εκτίμηση, αποκατάσταση του ανταγωνισμού στην αγορά και αποτροπή της επανάληψης των παραβάσεων), η Επιτροπή πρέπει να εξετάζει με ιδιαίτερη προσοχή τις περιπτώσεις στις οποίες προβλέπεται αρνητική εξέλιξη της κατάστασης. Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο οφείλει να εξακριβώσει αν η Επιτροπή διενήργησε ορθώς την ανάλυση αυτή, στηριζόμενη τόσο στην «εμπειρία που αποκτήθηκε διαχρονικά» όσο και στην «έλεγχο της πιθανότητας τήρησης όλων των προϋποθέσεων, οι οποίες πρέπει να πληρούνται σωρευτικώς».

118 Εν προκειμένω, η ανάλυση της επάρκειας της δέσμευσης που συνίσταται στην προσθήκη ρήτρας αναθεώρησης των τιμών μόνο σε σχέση με την κατάσταση που επικρατούσε στην αγορά κατά τον χρόνο έκδοσης της επίδικης απόφασης, χωρίς να ληφθεί διόλου υπόψη το στοιχείο των προοπτικών της αγοράς, αποτελεί το πρώτο παράδειγμα πλάνης στην οποία υπέπεσε το Γενικό Δικαστήριο.

119 Ένα δεύτερο παράδειγμα μιας τέτοιας παράλειψης ελέγχου, εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, της ύπαρξης επαρκούς ανάλυσης των προοπτικών της αφοράς συνίσταται στη μη επαλήθευση του αριθμού των σωρευτικών προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούνται για την επίτευξη του σκοπού της τιμολογιακής δέσμευσης, ο οποίος διατυπώνεται στο σημείο 135 της επίδικης απόφασης και αποσκοπεί στη διασφάλιση, υπέρ των πελατών της Gazprom, ενός σαφούς συμβατικού δικαιώματος βάσει του οποίου οι τιμές του φυσικού αερίου θα παραμείνουν δίκαιες και ανταγωνιστικές στο μέλλον.

120 Ως εκ τούτου, η Orlen προβάλλει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν εκτίμησε ορθώς τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά στα οποία στηρίχθηκε η ανάλυσή του και καθένα από τα προαναφερθέντα σφάλματα είχε άμεσο αντίκτυπο στην επίδικη απόφαση.

121 Η Επιτροπή αμφισβητεί την ως άνω επιχειρηματολογία.

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

122 Οι ισχυρισμοί της Orlen αντικρούονται από το περιεχόμενο τόσο της επίδικης όσο και της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

123 Ειδικότερα, αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει η Orlen, η Επιτροπή και το Γενικό Δικαστήριο έλαβαν σαφώς υπόψη τη δυνητική μελλοντική εξέλιξη της αγοράς, όπως προκύπτει από τη σκέψη 158 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, λόγος για τον οποίο, στη σκέψη 155 της ίδιας απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι αρκούσε το γεγονός ότι οι τελικές δεσμεύσεις περιείχαν ρήτρα αναθεώρησης των τιμών και όχι άμεση τροποποίηση των μεθόδων τιμολόγησης που προέβλεπαν οι υφιστάμενες ρήτρες.

124 Η Orlen ερμηνεύει εσφαλμένως την ως άνω σκέψη της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, υποστηρίζοντας ότι το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε τον πρόσφορο χαρακτήρα της προταθείσας από την Gazprom ρήτρας αναθεώρησης των τιμών μόνον υπό το πρίσμα της κατάστασης της αγοράς που επικρατούσε κατά τον χρόνο έκδοσης της επίδικης απόφασης. Το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε απλώς ότι η Επιτροπή είχε επίσης λάβει ορθώς υπόψη, κατά την εκτίμησή της, την επικρατούσα κατά τον χρόνο έκδοσης της επίδικης απόφασης κατάσταση της αγοράς. Εξάλλου, από τις σκέψεις 156 έως 158 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προκύπτει σαφώς ότι το Γενικό Δικαστήριο έλεγξε πράγματι την ακρίβεια της εκτίμησης των προοπτικών της αγοράς την οποία διενήργησε η Επιτροπή. Συναφώς, το γεγονός ότι, κατά την έκδοση της επίδικης απόφασης, οι τιμές ήταν ανταγωνιστικές έπρεπε να εξεταστεί σε συνάρτηση προς τη χορήγηση στην Gazprom προθεσμίας δέκα εβδομάδων για την τροποποίηση όλων των συμβάσεων και την εισαγωγή σε αυτές ρήτρας αναθεώρησης των τιμών.

125 Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε επαρκώς τον τρόπο με τον οποίο, χάρη στις ρήτρες αναθεώρησης των τιμών που εισήχθησαν με τις δεσμεύσεις, ήταν δυνατό να αποτραπεί η επανάληψη μιας κατάστασης που θα χαρακτηριζόταν από υπερβολικές τιμές.

126 Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως και, κατά συνέπεια, ο λόγος αυτός στο σύνολό του.

6. Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

127 Ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως αφορά παράβαση του άρθρου 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003.

128 Ο λόγος αυτός αποτελείται από δύο σκέλη.

α) Επί του πρώτου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

1) Επιχειρήματα των διαδίκων

129 Με το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, η Orlen υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο θεμελίωσε την προβλεπόμενη στο άρθρο 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 δυνατότητα εκ νέου κίνησης της διαδικασίας στην αθέτηση δέσμευσης της οποίας το περιεχόμενο ερμήνευσε με βάση την αιτιολογία και όχι το διατακτικό της επίδικης απόφασης.

130 Από το εν λόγω άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο β′, προκύπτει σαφώς ότι, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης, εκ μέρους της οικείας επιχείρησης, των δεσμεύσεων που είχε αποδεχθεί η Επιτροπή, η Επιτροπή δύναται να κινήσει εκ νέου τη διαδικασία. Επομένως, είναι κρίσιμο να προσδιοριστεί με σαφήνεια το περιεχόμενο της επίμαχης δέσμευσης.

131 Συναφώς, η ερμηνεία του διατακτικού της επίδικης απόφασης δεν πρέπει να συνίσταται στη συμπλήρωση του περιεχομένου των δεσμεύσεων που περιλαμβάνονται στο διατακτικό, όπως έπραξε το Γενικό Δικαστήριο, αλλά στην ερμηνεία τους, ιδίως σε περίπτωση αμφιβολιών ως προς τη γραμματική ερμηνεία του διατακτικού αυτού. Τούτο επιρρωννύεται από τη νομολογία κατά την οποία, κατ' αρχήν, μια προσφυγή πρέπει να βάλλει κατά του διατακτικού νομικής πράξης και όχι κατά της αιτιολογίας της, εκτός αν το περιεχόμενο της αιτιολογίας επηρεάζει την ουσία της απόφασης που περιλαμβάνεται στο διατακτικό της εν λόγω πράξης ή συνιστά το αναγκαίο έρεισμά της.

132 Πλην όμως, το Γενικό Δικαστήριο όχι μόνον ερμήνευσε το περιεχόμενο των δεσμεύσεων ως προς τις τιμολογιακές πρακτικές, οι οποίες περιλαμβάνονται στο διατακτικό της επίδικης απόφασης, υπό το πρίσμα της αιτιολογίας της, αλλά επίσης, αφενός, διεύρυνε εσφαλμένως το εν λόγω περιεχόμενο περιλαμβάνοντας στοιχεία τα οποία, προφανώς, δεν περιέχονταν στο διατακτικό αυτό και, αφετέρου, επισήμανε, βάσει του κατά τα ανωτέρω διευρυμένου περιεχομένου της απόφασης, τη δυνατότητα εκ νέου κίνησης της διαδικασίας, ιδίως σε περίπτωση μη εφαρμογής, από τα διαιτητικά δικαστήρια, των στοιχείων σχετικά με τις «τιμές πλατφόρμας» που καθιστούν δυνατό τον καθορισμό αναθεωρημένων τιμών. Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν διευκρίνισε σαφώς τι εννοούσε με τη μη εκπλήρωση δέσμευσης υπό το πρίσμα των λόγων εκ νέου κίνησης της διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε να αντλήσει νομίμως επιχείρημα εξ αυτού σχετικά με την επάρκεια της εν λόγω δέσμευσης.

133 Εξάλλου, η Επιτροπή δεν υποχρεούται να κινήσει εκ νέου τη διαδικασία σε περίπτωση αθέτησης, εκ μέρους της Gazprom, των δεσμεύσεών της, διότι διαθέτει συναφώς ευρεία διακριτική ευχέρεια. Επομένως, κατά την Orlen, δεν είναι βάσιμο το επιχείρημα ότι η δυνατότητα της Επιτροπής να κινήσει εκ νέου τη διαδικασία σε περίπτωση αθέτησης των ως άνω δεσμεύσεων αποδεικνύει την καταλληλότητά τους.

134 Η Επιτροπή αμφισβητεί την ως άνω επιχειρηματολογία.

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

135 Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 67 της παρούσας απόφασης, η υπόμνηση και μόνον ότι οι δεσμεύσεις ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα την εκ νέου κίνηση της διαδικασίας κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, εφόσον δεν τηρηθούν από την ενδιαφερόμενη επιχείρηση, δεν εκφράζει τη βούληση να συμπληρωθούν ex post οι δεσμεύσεις αυτές, αλλά τη βούληση να διασφαλιστεί η τήρησή τους. Υπό το ίδιο πνεύμα, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε τη δυνατότητα εκ νέου κίνησης της διαδικασίας και επιβολής προστίμου, δυνάμει του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 1/2003, σε περίπτωση αθέτησης, εκ μέρους της Gazprom, των δεσμεύσεών της. Πρόκειται για απλή υπόμνηση προκειμένου η Gazprom να συμμορφωθεί προς τις εν λόγω δεσμεύσεις.

136 Εξάλλου, είναι απολύτως λογικό να ερμήνευσε το Γενικό Δικαστήριο το περιεχόμενο του διατακτικού της επίδικης απόφασης υπό το πρίσμα της αιτιολογίας της. Το γεγονός ότι στηρίχθηκε στην αιτιολογία της απόφασης αυτής για να θεμελιώσει την ορθή ερμηνεία του διατακτικού της δεν συνιστά πλάνη περί το δίκαιο αλλά αποτελεί συνήθη τεχνική ερμηνείας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Orlen, το Γενικό Δικαστήριο δεν συμπλήρωσε το ως άνω διατακτικό με στοιχεία που δεν περιλαμβάνονταν σε αυτόν, αλλά μόνον το ερμήνευσε υπό το πρίσμα του περιεχομένου της αιτιολογίας της επίδικης απόφασης. Ειδικότερα, το Γενικό Δικαστήριο απλώς εξήγησε, προς απάντηση στους ισχυρισμούς της Orlen, τι σημαίνει η δέσμευση που περιγράφεται στο σημείο 19, στοιχείο iv, των τελικών δεσμεύσεων, χωρίς να αντιφάσκει ή να βαίνει πέραν του γράμματος του σημείου αυτού, αλλά ερμηνεύοντας ευλόγως την εν λόγω δέσμευση βάσει του περιεχομένου και του σκοπού της.

137 Επομένως, το πρώτο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

β) Επί του δευτέρου σκέλους του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

1) Επιχειρήματα των διαδίκων

138 Με το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, η Orlen προβάλλει το επιχείρημα ότι το Γενικό Δικαστήριο θεμελίωσε την προβλεπόμενη στο άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο α', του κανονισμού 1/2003 δυνατότητα περί εκ νέου κίνησης της διαδικασίας σε περιστάσεις στις οποίες δεν στηριζόταν η επίδικη απόφαση και οι οποίες δεν είχαν καμία σχέση με το αντικείμενό της.

139 Η ακριβής ερμηνεία της ως άνω διάταξης παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να κινήσει εκ νέου τη διαδικασία σε περίπτωση ουσιαστικής μεταβολής των γεγονότων στα οποία βασίστηκε η οικεία απόφαση. Επομένως, η εν λόγω διάταξη αφορά γεγονότα τα οποία είχαν λάβει χώρα κατά τον χρόνο έκδοσης της απόφασης της Επιτροπής και τα οποία, ως εκ τούτου, είχαν εξεταστεί από αυτήν. Το Γενικό Δικαστήριο όμως δεν έλαβε υπόψη την ερμηνεία αυτή, καθόσον την εφάρμοσε, ειδικότερα, όσον αφορά δύο είδη περιστάσεων.

140 Αφενός, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι, ακόμη και αν η σύγκλιση των τιμών του φυσικού αερίου και του πετρελαίου ήταν βραχείας διάρκειας, οποιαδήποτε έλλειψη σύγκλισης στο μέλλον θα συνιστούσε μεταβολή των περιστάσεων που υφίσταντο κατά τον χρόνο έκδοσης της επίδικης απόφασης, η οποία θα επέτρεπε στην Επιτροπή να ενεργήσει δυνάμει της ίδιας διάταξης.

141 Αφετέρου, η Orlen υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι έπρεπε να ληφθεί υπόψη το ότι δεν συνέτρεχαν ορισμένες περιστάσεις κατά τον χρόνο έκδοσης της επίδικης απόφασης, όπως ο μη λειτουργικός χαρακτήρας του αγωγού φυσικού αερίου Nord Stream 2, η απουσία περιορισμών στον εφοδιασμό της Gazprom με φυσικό αέριο ή η απουσία νέων όρων προμήθειας φυσικού αερίου επιβαλλόμενων από την Gazprom, διότι, αν τέτοια γεγονότα λάμβαναν χώρα στο μέλλον, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε εκ νέου κίνηση της διαδικασίας από την Επιτροπή δυνάμει του άρθρου 9 παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού 1/2003.

142 Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο εκτίμησε ότι μελλοντικά συμβάντα των οποίων δεν μπορεί να προσδιοριστεί η έκταση ή ο χαρακτήρας και τα οποία, ως εκ της φύσεώς τους, δεν συνιστούν γεγονότα στα οποία στηρίζεται η επίδικη απόφαση δικαιολογούν την εκ νέου κίνηση της διαδικασίας, εκτίμηση όμως η οποία είναι αντίθετη προς την ορθή ερμηνεία της διάταξης αυτής.

143 Η Επιτροπή αμφισβητεί την ως άνω επιχειρηματολογία.

2) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

144 Όπως παρατήρησε η Επιτροπή στο υπόμνημα επί της αιτήσεως αναιρέσεως, το άρθρο 9, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού 1/2003 καταδεικνύει ότι οι δεσμεύσεις που εγκρίνονται από την ίδια έχουν λόγο ύπαρξης μόνον εφόσον οι περιστάσεις που οδήγησαν στη λήψη τους δεν έχουν μεταβληθεί ουσιωδώς, διότι άλλως επιβάλλεται η εκ νέου κίνηση της διαδικασίας προκειμένου να προσαρμοστούν οι οικείες δεσμεύσεις στις νέες περιστάσεις.

145 Πρώτον, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Orlen, το Γενικό Δικαστήριο απλώς υπενθύμισε, στη σκέψη 426 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή μπορούσε, ενδεχομένως, να χρησιμοποιήσει την προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή δυνατότητα εκ νέου κίνησης της διαδικασίας σε περίπτωση που είχαν μεταβληθεί ουσιαστικά τα γεγονότα στα οποία βασίστηκε η οικεία απόφαση, μεταξύ άλλων σε περίπτωση εξελίξεων στις αγορές φυσικού αερίου.

146 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία της φράσης «σε περίπτωση ουσιαστικής μεταβολής των γεγονότων στα οποία βασίσθηκε η απόφαση», που περιλαμβάνεται στην εν λόγω διάταξη. Ειδικότερα, δεν ανέφερε ότι όλα τα μελλοντικά συμβάντα τα οποία σχετίζοντας με τις ανησυχίες της Orlen, ιδίως όσον αφορά τον αγωγό φυσικού αερίου Nord Stream 2, συνιστούσαν τέτοια μεταβολή.

147 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν διεύρυνε υπέρμετρα το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 9, παράγραφος 2, στοιχείο β′, του κανονισμού 1/2003.

148 Κατά συνέπεια, το δεύτερο σκέλος του τετάρτου λόγου αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

149 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι πρέπει να απορριφθεί ο λόγος αυτός και, ως εκ τούτου, η αίτηση αναιρέσεως στο σύνολό της.

V. Επί της ανταναιρέσεως

150 Με την υπό κρίση ανταναίρεση, η Overgas ζητεί την αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

Α. Επί του παραδεκτού της ανταναιρέσεως

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

151 Η Gazprom υποστηρίζει ότι η Overgas δεν έχει έννομο συμφέρον για την άσκηση ανταναιρέσεως. Επιπλέον, δεν επηρεάζεται άμεσα από την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση. Κατά συνέπεια, προβάλλει ότι η ανταναίρεση είναι απαράδεκτη.

152 Αφενός, οι τελικές δεσμεύσεις δεν θίγουν τα οικονομικής ή νομικής φύσεως συμφέροντα της Overgas. Ακόμη και αν αναγνωρίζει ότι θα μπορούσαν πιθανώς να αναληφθούν καλύτερες δεσμεύσεις, τούτο δεν αποδεικνύει ότι οι τελικές δεσμεύσεις είναι επιζήμιες για την Overgas.

153 Αφετέρου, η ακύρωση των τελικών δεσμεύσεων δεν θα προσέφερε κανένα πλεονέκτημα στην Overgas. Αντιθέτως, αν οι δεσμεύσεις αυτές ακυρώνονταν, δεν είναι βέβαιο ότι η Επιτροπή θα καθιστούσε υποχρεωτικές αυστηρότερες δεσμεύσεις ή ότι η Gazprom θα ήταν διατεθειμένη να τις αναλάβει. Η απλή υποθετική και θεωρητική πιθανότητα της ύπαρξης φερόμενων ως «καλύτερων» δεσμεύσεων δεν αρκεί για να αποδειχθεί το παραδεκτό της ανταναιρέσεως.

154 Με το υπόμνημα απαντήσεως, η Overgas υποστηρίζει ότι η ανταναίρεση είναι παραδεκτή, καθόσον η επίδικη απόφαση την αφορά άμεσα, κατά την έννοια του άρθρου 56 παράγραφος 2, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Την συμφέρει σαφώς από οικονομικής απόψεως να εκδώσει η Επιτροπή ευνοϊκότερη, ως προς αυτήν, απόφαση, η οποία θα συνίσταται σε αποτελεσματικά νομικά μέτρα. Το εν λόγω αποτέλεσμα δεν μπορεί να επιτευχθεί de jure, εάν δεν ακυρωθεί η επίδικη απόφαση.

155 Η Orlen ζητεί επίσης να κριθεί παραδεκτή η ανταναίρεση.

2. Εκτίμηση του Δικαστηρίου

156 Αρκεί η διαπίστωση ότι το συμφέρον της Overgas να ασκήσει ανταναίρεση αποδεικνύεται, ακόμη και αν δραστηριοποιείται στην αγορά του φυσικού αερίου στη Βουλγαρία, η οποία δεν αποτελεί άμεσα το αντικείμενο των τελικών δεσμεύσεων που κατέστησαν υποχρεωτικές με την επίδικη απόφαση, δεδομένου ότι παρενέβη πρωτοδίκως υπέρ της Polskie steuerrnictwo Naftowe i Gazownictwo, και ότι το Γενικό Δικαστήριο, στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, απέρριψε την προσφυγή της εν λόγω εταιρίας.

Β. Επί της ουσίας

157 Η Overgas προβάλλει δύο λόγους προς στήριξη της υπό κρίση ανταναιρέσεως.

1. Επί του πρώτου λόγου ανταναιρέσεως

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

158 Με τον πρώτο λόγο ανταναιρέσεως, η Overgas υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη το άρθρο 40, παράγραφος 2, σε συνδυασμό με το άρθρο 53, παράγραφος 1, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθόσον έκρινε ότι τα επιχειρήματα που προέβαλε η Overgas στο υπόμνημα παρεμβάσεως ήταν απαράδεκτα στο μέτρο που αφορούσαν το βουλγαρικό σύστημα φυσικού αερίου.

159 Εσφαλμένως έκρινε το Γενικό Δικαστήριο ότι τα ως άνω επιχειρήματα έβαιναν πέραν του αντικειμένου της διαφοράς. Ο προσδιορισμός του αντικειμένου της διαφοράς στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως δεν απόκειται στο Γενικό Δικαστήριο, αλλά μόνο στον προσφεύγοντα, ήτοι, εν προκειμένω, στην Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo. Πλην όμως, η Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo προσδιόρισε ευρέως το αντικείμενο της διαφοράς, μεταξύ άλλων και όσον αφορά τους εδαφικούς περιορισμούς. Ως εκ τούτου, οι δεσμεύσεις σχετικά με τη Βουλγαρία εντάσσονται στους εν λόγω περιορισμούς. Επιπλέον, η εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου ερμηνεία της προσέγγισης που ακολούθησε η Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo, ιδίως όσον αφορά τους δυνητικούς περιορισμούς του αντικειμένου της διαφοράς, είναι εν μέρει αντιφατική, σε μεγάλο βαθμό διφορούμενη και, γενικώς, μη συμβατή προς τη σαφή θέση της Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo, όπως αυτή εκτίθεται στο δικόγραφο της προσφυγής της.

160 Προς στήριξη της εν λόγω ανάλυσης, η Overgas δηλώνει ότι οι λόγοι ακυρώσεως που προέβαλε πρωτοδίκως η Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo αφορούσαν ορισμένα προβλήματα και σφάλματα που επισημάνθηκαν στο περιεχόμενο της επίδικης απόφασης, ως προς τα οποία η πολωνική αγορά, της οποίας η ως άνω εταιρία είχε καλύτερη γνώση, αποτελούσε απλώς ένα παράδειγμα μεταξύ άλλων, χωρίς τούτο να συνεπάγεται τον αποκλεισμό της βουλγαρικής αγοράς φυσικού αερίου από το αντικείμενο της διαφοράς.

161 Η Orlen εκτιμά ότι πρέπει να γίνει δεκτός ο πρώτος λόγος ανταναιρέσεως και το αίτημα της Overgas να αναιρεθεί η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση στο σύνολό της.

162 Η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη του πρώτου λόγου ανταναιρέσεως.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

163 Κατ' αρχάς, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο της σχετικής με τη Βουλγαρία δέσμευσης, η Gazprom ανέλαβε την υποχρέωση να τροποποιήσει τις συμβάσεις προμήθειας και μεταφοράς φυσικού αερίου προκειμένου να άρει τα συμβατικά εμπόδια για τον διαχειριστή του βουλγαρικού συστήματος μεταφοράς και να ευθυγραμμίσει έτσι το δίκτυο αυτό με τις απαιτήσεις του παράγωγου δικαίου της Ένωσης. Οι απαιτήσεις αυτές αφορούν, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή συστήματος εισόδου-εξόδου, τη σύναψη συμφωνιών διασύνδεσης μεταξύ διαχειριστών δικτύων γειτονικών χωρών και τους κανόνες κατανομής των όγκων φυσικού αερίου μεταξύ διαφόρων χρηστών του δικτύου στα σημεία διασύνδεσης. Οι απαιτήσεις αυτές διευκολύνουν τη διασυνοριακή εμπορία φυσικού αερίου, προωθούν τον ανταγωνισμό και διασφαλίζουν την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

164 Στη συνέχεια, με το δικόγραφο της προσφυγής της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo αναφέρθηκε στη σχετική με τη Βουλγαρία δέσμευση μία μόνο φορά και δεν προέβαλε κανένα ισχυρισμό σε σχέση με την επάρκεια της εν λόγω δέσμευσης. Αντιθέτως, υποστήριξε ότι η Gazprom θα έπρεπε να είχε προτείνει και ότι η Επιτροπή θα έπρεπε να είχε καταστήσει υποχρεωτική, για άλλες αγορές φυσικού αερίου στις ΧΚΑΕ, συμπεριλαμβανομένης της Πολωνίας, δέσμευση παρόμοια προς τη σχετική με τη Βουλγαρία. Επομένως, δεν χωρεί αμφιβολία ότι η τελευταία αυτή δέσμευση υπερέβαινε το αντικείμενο της ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου διαφοράς.

165 Τέλος, στη σκέψη 409 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο απάντησε, ασφαλώς, στον λόγο ακυρώσεως που προέβαλε η Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo σχετικά με την ανεπάρκεια των δεσμεύσεων ως προς τους εδαφικούς περιορισμούς στο σύνολό τους και διαπίστωσε, συναφώς, ότι η Επιτροπή δεν είχε υποπέσει σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Εντούτοις, το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη, κατά την εκτίμησή του, το ότι η Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo ουδόλως αμφισβήτησε την επάρκεια της σχετικής με τη Βουλγαρία δέσμευσης.

166 Επομένως, αποδείχθηκε ότι η σχετική με τη Βουλγαρία δέσμευση δεν ενέπιπτε στο αντικείμενο της διαφοράς, όπως αυτό οριοθετήθηκε με το δικόγραφο της προσφυγής που κατατέθηκε ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και, ως εκ τούτου, ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι τα επιχειρήματα που προέβαλε η Overgas στο υπόμνημα παρεμβάσεως ήταν απαράδεκτα καθόσον αφορούσαν το βουλγαρικό σύστημα φυσικού αερίου.

167 Συνεπώς, ο πρώτος λόγος ανταναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

2. Επί του δευτέρου λόγου ανταναιρέσεως

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

168 Με τον δεύτερο λόγο ανταναιρέσεως, η Overgas υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη την υποχρέωση αιτιολόγησης που υπέχει βάσει του άρθρου 36 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε συνδυασμό με το άρθρο του 53, παράγραφος 1.

169 Ειδικότερα, κατά την Overgas, το Γενικό Δικαστήριο δεν διευκρίνισε τις μεθόδους υπολογισμού βάσει των τεσσάρων παραγόντων που περιορίζουν το πεδίο εφαρμογής των δεσμεύσεων ως προς τα σημεία παράδοσης, τον τρόπο με τον οποίο έπρεπε να εκτιμηθούν τα σωρευτικά αποτελέσματα των τεσσάρων αυτών παραγόντων και ούτε διευκρίνισε το σημείο αναφοράς που χρησιμοποιήθηκε για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι ακόμη και τα ως άνω σωρευτικά αποτελέσματα δεν συνεπάγονταν πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως στην οποία υπέπεσε η Επιτροπή κατά τον χρόνο αποδοχής των εν λόγω δεσμεύσεων. Το Γενικό Δικαστήριο δεν παρέσχε καμία εξήγηση ως προς τη μέθοδο που εφάρμοσε συναφώς, πολλώ δε μάλλον ως προς την εφαρμογή της στις ιδιαίτερες περιστάσεις της υπό κρίση υπόθεσης.

170 Η Orlen δεν εκφράζει θέση επί του δευτέρου λόγου ανταναιρέσεως. Η Επιτροπή εκτιμά ότι ο λόγος αυτός είναι απαράδεκτος, διότι είναι υπερβολικά ασαφής.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

171 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η υποχρέωση αιτιολόγησης που ισχύει για το Γενικό Δικαστήριο επιβάλλει μόνο να προκύπτει κατά τρόπο σαφή και μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση η συλλογιστική την οποία ακολούθησε, ώστε να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν τους λόγους της απόφασής του και να μπορεί το Δικαστήριο να ασκεί τον δικαστικό του έλεγχο (απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Staatliche Porzellan-Manufaktur Meissen κατά EUIPO, C-471/16 P, EU:C:2017:602, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), και όχι να παραθέτει το Γενικό Δικαστήριο σκεπτικό το οποίο να απαντά εξαντλητικά στο σύνολο των επιχειρημάτων που προέβαλαν οι διάδικοι (πρβλ. απόφαση της 4ης Μαρτίου 2021, Liaño Reig κατά ΕΣΕ, C-947/19 P, EU:C:2021:172, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

172 Εν προκειμένω, ιδίως από τις σκέψεις 77 και 114 της παρούσας απόφασης προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο έλεγξε και αιτιολόγησε την ανάλυσή του σχετικά με την εκ μέρους της Επιτροπής εκτίμηση των δεσμεύσεων ως προς τα σημεία παράδοσης. Το γεγονός ότι τα σχετικά χωρία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης δεν είναι τόσο λεπτομερή όσο επιθυμούσε η Overgas δεν επιτρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι το Γενικό Δικαστήριο αιτιολόγησε ανεπαρκώς την απόφασή του ως προς το ζήτημα αυτό.

173 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί ο δεύτερος λόγος ανταναιρέσεως και, κατά συνέπεια, η ανταναίρεση στο σύνολό της.

VI. Επί των δικαστικών εξόδων

174 Το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου προβλέπει ότι, όταν η αίτηση αναιρέσεως είναι αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαίνεται επί των δικαστικών εξόδων.

175 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, που εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού αυτού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.

176 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι η Orlen ηττήθηκε όσον αφορά την αναίρεση, πρέπει να φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Επιτροπή και η Gazprom στο πλαίσιο της αναιρέσεως, σύμφωνα με το σχετικό αίτημά τους. Δεδομένου ότι η Overgas ηττήθηκε όσον αφορά την ανταναίρεση, πρέπει να φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Επιτροπή και η Gazprom στο πλαίσιο της ανταναιρέσεως, σύμφωνα με το σχετικό αίτημά τους.

177 Επιπλέον, το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το οποίο επίσης εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού αυτού, προβλέπει ότι τα κράτη μέλη και τα όργανα που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους. Επομένως, η Δημοκρατία της Πολωνίας, παρεμβαίνουσα πρωτοδίκως, φέρει τα δικαστικά έξοδά της.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως και την αίτηση ανταναιρέσεως.

2) Η Orlen S.A. φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, και τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Gazprom PJSC και η Gazprom export LLC στο πλαίσιο της αναιρέσεως.

3) Η Overgas Inc. φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων της, και τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η Gazprom PJSC και η Gazprom export LLC στο πλαίσιο της ανταναιρέσεως.

4) Η Δημοκρατία της Πολωνίας φέρει τα δικαστικά έξοδά της.

(υπογραφές)